ΣΧΕΣΕΙΣ - ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

- **Έχετε κάποιον φίλο/ κάποια φίλη από τη γειτονιά σας ή από το σχολείο ή από αλλού; Πώς τον/ τη λένε; Περνάτε χρόνο μαζί; Τι κάνετε συνήθως; Πώς νιώθετε μαζί του/της; Θυμάστε μια όμορφη στιγμή; Μιλήστε με τον διπλανό/ τη διπλανή σας.**

- **Μετά, συμπληρώνουμε τα παρακάτω πλαίσια.**

Όνομα φίλου/φίλης

Τι κάνουμε συνήθως μαζί;

Πώς νιώθω μαζί του/της;

Μια όμορφη στιγμή.

◆ **Διαβάζω τις δύο ιστορίες και συμπληρώνω τον παρακάτω πίνακα, όπως στο παράδειγμα. Τρεις (3) απαντήσεις ΔΕΝ ταιριάζουν.**

Σε έναν ήσυχο δρόμο της Κυψέλης η Maria, μια γυναίκα που γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Ιράν και η συνονόματή της κυρία Μαρία, που πέρασε όλη της τη ζωή στην Αθήνα κάνοντας παιδιά και εγγόνια, έχουν βρει η μία στο πρόσωπο της άλλης μια δεύτερη «οικογένεια».

Οι δρόμοι της με την κυρία Μαρία συναντήθηκαν όταν η Maria και ο άντρας της αναζητούσαν να νοικιάσουν διαμέρισμα στην Αθήνα. Μια σχέση ζωής ξεκίνησε από την _____ 0_____, πριν ακόμα το νεαρό ζευγάρι μετακομίσει δίπλα στην κυρία Μαρία.

Η κυρία Μαρία έχει πολλές όμορφες ιστορίες να μοιραστεί από τη ζωή στις παλιές γειτονιές της Αθήνας. Αν και ζει μόνη, στη νεαρή γειτόνισσά της βρήκε μια καθημερινή _____1_____, μια φίλη και μια εξαιρετική μαγείρισσα, που έχει πάντα την πόρτα της ανοιχτή. «Στην Ελλάδα έχω καλή _____2_____ και αυτό είναι πολύ σημαντικό για μένα», λέει χαρακτηριστικά η Maria περιγράφοντας τη ζωή της στην Ελλάδα.

Οι δυο τους εκτός από το όνομα, μοιράζονται την πίστη στην αγάπη και την αλληλοϋποστήριξη και την πεποίθηση ότι σπίτι είναι εκεί που έχεις ανθρώπους να σε αγαπούν.

Πηγή: https://www.plisiazoume.gr/MariaMaria.php

Μου άρεσε το σχολείο όταν ήμουν στο Ιράν και ένιωθα ωραία με τους φίλους μου εκεί. Πήγαινα στο γυμνάσιο τότε, και _____3_____ μέσα στην τάξη και την ατμόσφαιρά της. Είχα πολλούς φίλους στο σχολείο. Κάποιοι ήταν από το Ιράν και κάποιοι από το Αφγανιστάν. Δεν ένιωθα διαφορετικός ανάμεσά τους και πάντα ήμουν άνετος μαζί τους. Υπήρχε μια _____4_____ μεταξύ μας, παρόλο που άλλοι κατάγονταν από το Ιράν και άλλοι από το Αφγανιστάν. Ποτέ _____5_____ ο ένας τον άλλον για τις διαφορετικές εθνικότητές μας.

Έχουν περάσει δύο χρόνια από τότε που άρχισα να πηγαίνω σχολείο στην Ελλάδα. Δεν έχω πια αυτή την αίσθηση της φιλίας ή της άνεσης να μιλήσω για όσα με απασχολούν. Δεν έχω καταφέρει _____6_____ σε αυτό το σχολείο. Κάποιες φορές οι συμμαθητές μου με κοροϊδεύουν, επειδή κατάγομαι από άλλη χώρα. Κάποιοι από αυτούς με _____7_____ και νιώθω άσχημα για αυτό. Ποτέ ως τώρα δεν κατάφερα να παίξω ποδόσφαιρο μαζί τους ή να _____8_____ σε ομαδικές δραστηριότητες.

Πηγή: https://migratorybirds.gr/el/enas-prosfygas-sto-elliniko-scholeio/ (επιλεγμένο απόσπασμα)

Λέξη	**Αριθμός**	**Λέξη**	**Αριθμός**
πρώτη τους γνωριμία	0 [παράδειγμα]	ξεχωριστή φιλία	
να κάνω φίλους		ένιωθα άβολα	
μοναξιά		πάρω μέρος	
ένιωθα άνετα		συντροφιά	
σχέση με τους ανθρώπους		δεν κοροϊδεύαμε	
φοβούνται		αποδέχονται	

◆ **Κοίτα προσεχτικά!**

γνωρίζω / η γνωριμία
η συντροφιά / ο-η σύντροφος / συντροφεύω
η σχέση
αγαπάω / η αγάπη
(αλληλο)υποστηρίζω/ η (αλληλο)υποστήριξη/ υποστηρικτικός- υποστηρικτική- υποστηρικτικό
η φιλία / ο φίλος – η φίλη / κάνω φίλους/φίλες
νιώθω άνετα ≠ νιώθω άβολα
άνετος-η-ο / η άνεση
κοροϊδεύω / η κοροϊδία
παίρνω μέρος= συμμετέχω

◆ **Εσείς πώς νιώσατε την πρώτη μέρα στο νέο σας σχολείο ή στη νέα σας γειτονιά; Μιλάμε στην τάξη.**

◆ **Διαβάζουμε το παρακάτω κείμενο και συμπληρώνουμε τον πίνακα με σωστό ή λάθος όπως στο παράδειγμα.**

[Πέντε έφηβοι μιλούν για τη φιλία. Το απόσπασμα που ακολουθεί συνετέθηκε από την απομαγνητοφωνημένη συζήτησή τους.]

...Η Ζωή φάνηκε πιο «ανοιχτή» στην έννοια της φιλίας. Είπε:

– Διαφορετικά θα μιλήσεις σ' έναν φίλο σου. Θα του εμπιστευείς πράγματα που δεν μπορείς να πεις στη μητέρα σου και στον πατέρα σου.

– Πιο εύκολα λες μυστικά στο φίλο σου απ' ότι στον αδερφό σου;

– Έχεις κάποια ανασφάλεια με τα αδέρφια σου. Στο φίλο σου μπορείς να πεις κάτι και να μείνει εκεί.

Μπορεί να υπάρξουν κάποιες παρεξηγήσεις με τα αδέρφια, ίσως επειδή ζούμε καθημερινά στο ίδιο σπίτι, κι έτσι να αποκαλύψουν αυτό που τους εμπιστεύτηκες.

Αλλά η Πόπη διαφωνεί:

– Στη σημερινή εποχή η πραγματική φιλία κοντεύει να εξαφανιστεί.

– Αυτό το λες από προσωπική εμπειρία; Σε πρόδωσε ποτέ κάποιος φίλος ή κάποια φίλη;

– Όχι, δεν με έχει ποτέ προδώσει. Αλλά ξέρω ότι γίνεται.

– Τι ζητάς από μια φίλη ή από ένα φίλο σου; Πώς φοβάσαι ότι μπορεί να σε προδώσει;

– Από ένα φίλο ζητάμε κατανόηση, βοήθεια, αγάπη. Κι αυτά φοβάμαι ότι σπάνια τα βρίσκεις σήμερα.

Η Βίκυ συμφωνεί με τη Ζωή. Η δική της φίλη –έχει μια «κολλητή»– είναι το πρόσωπο που εμπιστεύεται πιο πολύ ότι θα κρατήσει τα μυστικά που θα της πει.

Η εμπιστοσύνη, λοιπόν, στην εχεμύθεια του άλλου φάνηκε να είναι κυρίαρχο στοιχείο επιλογής του φίλου.

– Όταν κανείς ψάχνει ένα φίλο, είπε ο Σταμάτης, ψάχνει να βρει κάποιον εχέμυθο και που θα τον καταλαβαίνει

βέβαια. Αλλά, κατά τη γνώμη μου, σ' αυτή την ηλικία προτιμότερο είναι να έχεις μια παρέα, μια μεγάλη παρέα, πέντε δέκα παιδιά, που να μην είστε τόσο ανοιχτοί, όπως μ' ένα φίλο και να κρατάτε τις αποστάσεις.

– Και μ' αυτή την παρέα τι κάνετε; Τι ενώνει την παρέα;

– Δεν μπορεί να έχεις το ίδιο στενή σχέση με τους φίλους και με την παρέα, είπε η Ζωή. Στενή φιλία θα έχεις με ένα πρόσωπο, δύο το πολύ. Τους υπόλοιπους θα τους εκτιμάς, θα σ' αρέσει η συντροφιά που κάνετε, αλλά δε θα είστε κολλητοί. Πρέπει όμως να τους εμπιστεύεσαι όλους. Η παρέα μού δίνει τη βεβαιότητα ότι κάποια παιδιά με συμπαθούνε, ότι μπορώ να συνεισφέρω σ' αυτά που ζητάνε.

– Ο παράγοντας εμπιστοσύνη ενώνει την παρέα, συμπληρώνει ο Σταμάτης. Γι' αυτό πρέπει να διαλέγουμε με προσοχή την παρέα μας...

Μάνος Κοντολέων – Πόλυ Μηλιώρη, Η Β΄ Γυμνασίου πάει διακοπές, εκδ. Πατάκη, 1999

Πηγή: Νεοελληνική Γλώσσα, Β Γυμνασίου, σ. 47 (με αλλαγές)

◆ Σωστό ή Λάθος;

	Σωστό	Λάθος
0. Στο παραπάνω κείμενο πέντε ενήλικες μιλάνε για τη φιλία.		✔
1. Η Ζωή εμπιστεύεται περισσότερο τα μυστικά της στην οικογένειά της απ' ότι στους φίλους.		
2. Η Πόπη προδόθηκε από φίλους.		
3. Η Πόπη πιστεύει ότι δύσκολα μπορείς να βρεις κατανόηση, αγάπη και βοήθεια από έναν φίλο/μια φίλη σήμερα.		
4. Για τη Βίκυ, κύριο χαρακτηριστικό ενός/μιας καλού/καλής φίλου/φίλης είναι η εχεμύθεια.		
5. Ο Σταμάτης προτιμά τις μεγάλες παρέες.		
6. Η Ζωή πιστεύει ότι μπορεί να έχει στενή φιλία με όλα τα μέλη μιας μεγάλης παρέας.		
7. Σύμφωνα με τη Ζωή, πρέπει να υπάρχει εκτίμηση ανάμεσα στα μέλη μια παρέας.		
8. Ο Σταμάτης δεν πιστεύει ότι υπάρχει εμπιστοσύνη ανάμεσα στα πρόσωπα μιας παρέας.		

◆ Κοίτα προσεχτικά!

η φιλία / ο φίλος – η φίλη
εμπιστεύομαι / η εμπιστοσύνη / έμπιστος-έμπιστη-έμπιστο
Προδίδω / πρόδωσα
η ανασφάλεια ≠ η ασφάλεια
κατανοώ (= καταλαβαίνω) / η κατανόηση
βοηθάω / η βοήθεια / βοηθητικός-βοηθητική-βοηθητικό
η εχεμύθεια / εχέμυθος-εχέμυθη-εχέμυθο
η συντροφιά
η παρέα
εκτιμάω / η εκτίμηση

◆ **Για εσάς, τι χαρακτηριστικά πρέπει να έχει ένας καλός/καλή φίλος/φίλη; Συζητάμε με τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριές μας στην τάξη.**

◆ **Διαλέξτε μαζί με τον διπλανό/τη διπλανή σας τα χαρακτηριστικά ένος καλού/ μιας καλής φίλου/ φίλης από τον παρακάτω πίνακα.**

έμπιστος/έμπιστη	ευγενικός/ευγενική	τεμπέλης/τεμπέλα
αυστηρός/αυστηρή	υπομονετικός/υπομονετική	επιθετικός/επιθετική
εχέμυθος/εχέμυθη	γκρινιάρης/γκρινιάρα	βοηθητικός/βοηθητική
δείχνει κατανόηση	δυναμικός/δυναμική	νευρικός/νευρική
ήρεμος/ήρεμη	σοβαρός/σοβαρή	ειλικρινής
κουτσομπόλης/κουτσομπόλα	υποστηρικτικός/υποστηρικτική	

◆ **Γράφω μαζί με τον διπλανό/τη διπλανή μου τις πρώτες λέξεις που μου φέρνουν στο μυαλό οι λέξεις «χαρά» και «λύπη». Στο τέλος, μοιραζόμαστε αυτά που γράψαμε με όλη την ομάδα.**

χαρά	λύπη

◆ **Συμπληρώνω τον πίνακα με τις παρακάτω λέξεις:**

τρόμος, θυμωμένος/θυμωμένη, ευτυχισμένος/ευτυχισμένη, αγάπη, μόνος/μόνη, θυμώνω, μίσος, αγαπημένος/αγαπημένη, λυπημένος/λυπημένη, άγχος, φοβάμαι, κουρασμένος/κουρασμένη, ντρέπομαι, ήρεμος/ήρεμη, ασφαλής, χαρά, απογοήτευση.

Εγώ ...	ο/η/το	Νιώθω/ Είμαι ....
χαίρομαι	η	χαρούμενος/χαρούμενη
-	η ευτυχία	
λυπάμαι	η λύπη	
	ο φόβος	φοβισμένος/φοβισμένη
τρομάζω	ο	τρομαγμένος/τρομαγμένη
κουράζομαι	η κούραση	
	ο θυμός	
ηρεμώ	ηρεμία	
αγχώνομαι	το	αγχωμένος/αγχωμένη
-		η ασφάλεια
-		η μοναξιά
απογοητεύομαι	η	απογοητευμένος/απογοητευμένη
	η ντροπή	ντροπαλός/ντροπαλή
αγαπάω	η	
μισώ	το	μίσος

◆ **Συμπληρώνω τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:**

ασφαλής, κούραση, τρομαγμένοι, χαρούμενοι, θυμωμένος, μόνη, απογοητεύεσαι, αγαπημένη, αγχωμένη, λυπάμαι

1. Το ταξίδι μέσω της Τουρκίας ήταν ιδιαίτερα δύσκολο και επικίνδυνο. «...δεν ξέρεις πού πας. Σε όλη τη διαδρομή ήμασταν πολύ _____ , δεν ξέραμε πού πάμε, τι θα μας συμβεί, από πού περνούσαμε», λέει ο Nidal.
2. Όταν ήρθα στην Ελλάδα, ένιωσα πολύ _____. Δεν ήξερα κανέναν, δεν είχα φίλους και η οικογένειά μου ήταν μακριά.
3. Η Φατίμα είναι η _____ μου φίλη. Γνωριστήκαμε πρώτη φορά πριν 3 χρόνια στην Α' Γυμνασίου.
4. Τι _____! Το πρωί σχολείο και μετά μάθημα αγγλικών και γερμανικών. Γύρισα σπίτι 8 το βράδυ.
5. Είμαστε πολύ _____ σήμερα, γιατί θα πάμε εκδρομή με το σχολείο!
6. Έμαθα τα άσχημα νέα. _____ πολύ.
7. Πλησιάζουν οι εξετάσεις κι είμαι πολύ _____.
8. Έπρεπε να φύγω από την πόλη μου και τους αγαπημένους μου ανθρώπους, καθώς δεν ένιωθα πλέον _____ εκεί. Τότε ξεκίνησε και το ταξίδι μου.
9. Μην _____! Την επόμενη φορά θα τα πας καλύτερα.
10. Είμαι _____ με τη συμπεριφορά σου. Δεν το περίμενα από σένα.

◆ **Συμπληρώνω τις παρακάτω προτάσεις.**

1. Νιώθω μόνος/μόνη όταν _____
2. Είμαι χαρούμενος/χαρούμενη όταν _____
3. Απογοητεύομαι όταν _____
4. Φοβάμαι _____
5. Νιώθω ήρεμος/ήρεμη όταν _____
6. Θυμώνω όταν _____

◆ **Ακούω το παρακάτω τραγούδι και συμπληρώνω τα κενά.**

«Ποια να ‘σαι εσύ», Μάρθα Φριντζήλα

https://www.youtube.com/watch?v=FoZhGtfsoE0

Πάντα _____, πάντοτε _____
περνάς σαν σουρουπώνει
και είσαι πάντα βιαστική
μικρούλα μου περαστική.
Ποια να ‘σαι εσύ, ποια να ‘σαι εσύ
που ‘χεις δυο ματάκια που _____
πώς να σε λένε, πώς.
Ποια να ‘σαι εσύ, ποια να ‘σαι εσύ.
Ποιος ξέρει τι, ποιος ξέρει τι
τα πικρά σου νιάτα μαραίνει
τι σε πικραίνει, τι
ποιος ξέρει τι, ποιος ξέρει τι.
Όπως περνάς _____
καταλαβαίνει κανείς
πως μια _____ χαμένη
με δίχως _____ θρηνείς.
Ποια να ‘σαι εσύ, ποια να ‘σαι εσύ
που ‘χεις δυο ματάκια που _____
πώς να σε λένε, πώς.
Ποια να ‘σαι εσύ, ποια να ‘σαι εσύ

Παίζω έναν ρόλο!

01

Ρόλος Α: Το τελευταίο διάστημα νιώθω ότι ένας καλός μου φίλος/μια καλή μου φίλη απομακρύνεται. Δεν βρισκόμαστε το ίδιο συχνά όπως πριν. Του/Της λέω πώς αισθάνομαι και ακούω τα δικά του/της συναισθήματα.

Ρόλος Β: Μια καλή φίλη/ένας καλός φίλος μου λέει ότι το τελευταίο διάστημα νιώθει ότι απομακρύνομαι και ότι δεν βρισκόμαστε το ίδιο συχνά όπως πριν. Μου λέει πώς αισθάνεται. Τον/την ακούω και του/της λέω πώς αισθάνομαι κι εγώ.

02

Ρόλος Α: Φέτος άλλαξα σχολείο, αλλά δεν έχω καταφέρει να κάνω νέους/νέες φίλους/φίλες στο καινούριο μου σχολείο. Συζητάω με έναν φίλο/μια φίλη μου, του/της λέω πώς αισθάνομαι και του/της ζητάω συμβουλές. Προσπαθεί να με βοηθήσει.

Ρόλος Β: Ένας φίλος/μια φίλη άλλαξε σχολείο φέτος, αλλά δεν έχει καταφέρει να κάνει νέους/ νέες φίλους/φίλες στο καινούριο του σχολείο. Συζητάει μαζί μου, μου λέει πώς αισθάνεται και μου ζητάει συμβουλές. Προσπαθώ να τον/τη βοηθήσω.

Μιλάμε στην τάξη! Τι σχέση έχουν τα πρόσωπα στις παρακάτω φωτογραφίες; Πώς νιώθουν; Τι συναισθήματα προκαλούν σε εσάς;

◆ **Παρακολουθούμε το παρακάτω βίντεο στην τάξη και συζητάμε όλοι/όλες μαζί.**

Μην Προσπερνάς τα σημάδια της Έμφυλης Βίας

https://www.youtube.com/watch?v=LFCS03yBy2Y

- Ποιο είναι το θέμα του βίντεο;
- Τι συναισθήματα σας προκαλεί;
- Τι σας έκανε εντύπωση;
- Γνωρίζετε άλλες μορφές έμφυλης βίας;
- Σε ποιους χώρους πιστεύετε ότι εκδηλώνεται το φαινόμενο της έμφυλης βίας; Είναι συχνό;

◆ **Κοίτα προσεχτικά!**

Χαίρομαι **που** είσαι καλύτερα.
Λυπάμαι **που** δε θα μπορέσεις να έρθεις μαζί μας.
Κάποιες φορές οι συμμαθητές μου με κοροϊδεύουν, **επειδή/γιατί** κατάγομαι από άλλη χώρα.
Φοβάμαι **μήπως/μη** δεν περάσω το μάθημα.
Ανησυχώ **μήπως/μην** έχασε τον δρόμο.
Πιστεύω **ότι/πως** θα τα καταφέρεις στο τέλος.
Άλλες λέξεις/φράσεις: λέω, νομίζω, μαθαίνω, ξέρω/γνωρίζω, είμαι σίγουρος/σίγουρη, καταλαβαίνω, βλέπω ότι/πως.....
Η δασκάλα, **που** έχουμε φέτος, είναι πολύ βοηθητική.

◆ **Συμπληρώνω με: *ότι/πως, που, γιατί/επειδή, μήπως/μην.***
Σε μερικές προτάσεις ταιριάζουν παραπάνω από μια απαντήσεις.

1. Είμαι πολύ χαρούμενη _____ θα έρθεις κι εσύ στην εκδρομή.
2. Φοβάμαι _____ βρέξει. Κοίτα τα σύννεφα!
3. Μου αρέσει περισσότερο η γειτονιά _____ μένω φέτος.
4. Ανησυχώ _____ πει αυτά _____ του εμπιστεύτηκα.
5. Είμαι σίγουρη _____ θα γράψεις καλά στο μάθημα. Έχεις διαβάσει τόσο πολύ.
6. Δεν ήρθε στο μάθημα χτες, _____ ήταν άρρωστος.
7. _____ έχω πολύ διάβασμα ακόμα, δε θα μπορέσω να έρθω σινεμά.
8. Έμαθα _____ θα αλλάξεις σχολείο.
9. Μερικές φορές ντρέπομαι _____ δεν μιλάω καλά ελληνικά.

Αντιστοιχίζω

1. Γιατί αργεί τόσο; Φοβάμαι		α. που βρήκες δουλειά!
2. Μην τον περιμένεις! Μου είπε		β. επειδή γύρισα το πόδι μου.
3. Καλή αρχή! Πόσο χαίρομαι		γ. που κάνουμε.
4. Είδαμε μια ταινία χθες		δ. μήπως έπαθε κάτι.
5. Δε θα συνεχίσω τις προπονήσεις,		ε. μήπως δε γράψεις καλά στις εξετάσεις;
6. Μου αρέσει πολύ η παρέα		στ. ότι δεν θα έρθει τελικά.
7. Φοβάσαι		ζ. που ήταν πολύ καλή.

Γράφω!

01

Ο δάσκαλος/η δασκάλα του σχολείου σου σού ζήτησε να γράψεις μια εργασία και να την παρουσιάσεις στην τάξη με θέμα τη σημασία της φιλίας στη ζωή των ανθρώπων. Γράφεις γιατί είναι σημαντικό να έχουμε φίλους/φίλες και ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά για την επιλογή ενός φίλου/μιας φίλης. Τέλος, αναφέρεσαι σε έναν καλό/ μια καλή φίλο/φίλη σου και γράφεις λίγα λόγια για τη σχέση σας.

02

Μια φίλη/ ένας φίλος σας έφυγε πριν δυο μήνες για Γερμανία. Του/της γράφω ένα μέιλ για να μάθω τα νέα του/της και του/της λέω και τα δικά μου. Στη συνέχεια, γράφω για το πόσο μου λείπει και για το πώς αισθάνομαι και θυμάμαι τον χρόνο που περνούσαμε μαζί όσο ζούσε στην Ελλάδα. Στο τέλος του/της γράφω ότι ελπίζω να συναντηθούμε πάλι σύντομα.

Γράφω τις πιο σημαντικές λέξεις ή φράσεις που έμαθα ή που θα ήθελα να θυμάμαι από αυτήν την ενότητα

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ 07

◆ Τι μάθημα έχουμε;

◆ Γράφω τις πρώτες λέξεις που μου φέρνει στο μυαλό η λέξη «σχολείο». Τι μου αρέσει; Τι δεν μου αρέσει; Μια όμορφη στιγμή... Μια άσχημη στιγμή...

◆ Μοιραζόμαστε αυτά που γράψαμε με τον διπλανό / τη διπλανή μου. Υπάρχουν ομοιότητες; Υπάρχουν διαφορές;

Ομοιότητες	Διαφορές

◆ **Σκέφτομαι τα όνειρά μου για το μέλλον...**

Πώς συνδέονται με την εκπαίδευσή μου;	Πώς θα είναι η ζωή μου αν τα καταφέρω;
Τι χρειάζομαι για να τα καταφέρω; Τι πρέπει να κάνω από αύριο κιόλας;	Ποια εμπόδια θα αντιμετωπίσω; Πώς θα τα αντιμετωπίσω;

◆ **Μοιράζομαι τις σκέψεις μου με τον διπλανό / τη διπλανή μου. Υπάρχουν ομοιότητες; Υπάρχουν διαφορές;**

Ομοιότητες	Διαφορές

◆ **Δεν καταλαβαίνω τίποτα...**

Ολένα: Καλημέρα, Ασράφ... Πώς πάει;

Ασράφ: Γεια... Πώς να πάει... Άστα...

Ολένα: Καλέ, τι έπαθες; Σε πείραξε κανείς; Χάσατε στο ποδόσφαιρο;

Ασράφ: Στο ποδόσφαιρο κερδίσαμε, αλλά την άλλη ώρα γράφω διαγώνισμα στη Βιολογία.

Ολένα: Α, μου αρέσει πολύ η Βιολογία...

Ασράφ: Είσαι με τα καλά σου; Δεν καταλαβαίνω τίποτα... Απλά αντιγράφω αυτά που γράφει η καθηγήτρια στον πίνακα. Όταν ανοίγω το βιβλίο, νομίζω πως είμαι πρώτη μέρα στην Ελλάδα.

Ολένα: Τι λες τώρα; Εγώ έχω μάθει ένα σωρό πράγματα... Για τους οργανισμούς, τα μικρόβια, την κληρονομικότητα... Τρελαίνομαι σου λέω. Αν και δεν είναι το πιο εύκολο, είναι το αγαπημένο μου μάθημα...

Ασράφ: Τι να σου πω... Εγώ διάβαζα χτες δυο ώρες για τη φωτοσύνθεση για να γράψω κάτι στο τεστ και είμαι πάλι σίγουρος ότι θα τα πάω χάλια. Δεν μαθαίνονται αυτά τα πράγματα.

Ολένα: Κάτσε, σου έχω ένα δώρο... Δηλαδή, όχι ακριβώς δώρο... Σου το δανείζω για μια βδομάδα... Μπορείς να το βγάλεις φωτοτυπία.

Ασράφ: Τι; Κι άλλο βιβλίο; Ευχαριστώ, δεν θα πάρω...

Ολένα: Έλα τώρα... Άνοιξέ το... Διαβάζεται πολύ πιο εύκολα, κι έχει στο τέλος ένα γλωσσάρι με τις βασικές λέξεις του μαθήματος στη γλώσσα σου... Καλό, ε;

Ασράφ: Έλα... Ευχαριστώ... Μήπως και οι ασκήσεις λύνονται μόνες τους;

Ολένα: Άντε, γκρινιάρη... Σε μια βδομάδα το θέλω πίσω, ε;

◆ Σωστό ή λάθος;

	Σωστό	Λάθος	Δεν αναφέρεται
1. Ο Ασράφ και η Ολένα πηγαίνουν στην ίδια τάξη			✔
2. Ο Ασράφ είναι πολύ χαρούμενος σήμερα.			
3. Η ομάδα του Ασράφ κέρδισε στο ποδόσφαιρο.			
4. Η Ολένα δεν καταλαβαίνει τίποτα στο μάθημα της Βιολογίας			
5. Ο Ασράφ είναι πρώτη μέρα στην Ελλάδα.			
6. Το διαγώνισμα στη Βιολογία φοβίζει τον Ασράφ.			
7. Η Ολένα είναι πιο πολύ καιρό στην Ελλάδα από ότι ο Ασράφ.			
8. Η Ολένα χαρίζει το βιβλίο της στον Ασράφ			
9. Το βιβλίο αυτό είναι ένα γλωσσάρι.			
10. Η Ολένα μπορεί να βοηθήσει τον Ασράφ σε ό,τι δεν καταλαβαίνει.			

◆ Προσέχω

Αν πάρεις αυτό το βιβλίο, θα σε βοηθήσει.

Αν και είναι δύσκολο μάθημα, εμένα μου αρέσει.

Όταν ανοίγω το βιβλίο, αισθάνομαι ότι δεν καταλαβαίνω αυτή τη γλώσσα.

Διάβασα δυο ώρες χτες, για να γράψω καλά στο τεστ

Διάβασα τόσο πολύ, που είμαι σίγουρη ότι θα τα καταφέρω.

◆ **Συνδέω τις προτάσεις, όπως στο παράδειγμα.**

Αν διαβάσεις περισσότερο, θα γράψεις καλά στις εξετάσεις (γράφω καλά στις εξετάσεις).

1. Αν περάσεις από το σπίτι μου, _____ (πηγαίνουμε μαζί στο σχολείο).
2. Αν τελειώσεις νωρίς το διάβασμα, _____ (βλέπουμε την ταινία που σου έλεγα).
3. Αν χάσεις το λεωφορείο, _____ (αργώ στο σχολείο).
4. Αν γράψεις καλά στο διαγώνισμα, _____ (παίρνω καλό βαθμό στο τέλος της χρονιάς).
5. Αν βοηθήσεις την Μαρίνα στα αγγλικά, _____ (τα καταφέρνω καλύτερα).
6. Αν βρέξει το απόγευμα, _____ (δεν πηγαίνουμε για μπάσκετ).

◆ **Συνδέω τις προτάσεις, όπως στο παράδειγμα.**

Διάβασα πολύ. Γράφω διαγώνισμα.

Διάβασα πολύ για να γράψω στο διαγώνισμα.

Έτρεξα πολύ. Προλαβαίνω το λεωφορείο.

_____

Γύρισα νωρίς στο σπίτι. Βοηθάω τον αδερφό μου στα μαθήματα.

_____

Μαγείρεψα νωρίς το πρωί. Τρώω όταν γυρίσω σπίτι το μεσημέρι.

_____

Δανείστηκα ένα λεξικό. Μπορώ να καταλάβω αυτό το κείμενο.

_____

Θα σου το εξηγήσω άλλη μια φορά. Το καταλαβαίνεις σίγουρα.

_____

◆ **Συνδέω τις προτάσεις, με όταν ή μόλις όπως στο παράδειγμα.**

Φτάνεις σπίτι. Με παίρνεις τηλέφωνο.

Όταν φτάσεις σπίτι, πάρε με τηλέφωνο.

Τελειώνετε την άσκηση. Παρουσιάζετε στην τάξη τα αποτελεσματα.

_____

Βλέπεις ένα φαρμακείο. Στρίβεις αριστερά.

_____

Τελειώνετε το διάβασμα για αύριο. Ερχόσαστε στην πλατεία.

_____

Μιλήσεις με την Άννα. Της λες ότι την ψάχνω.

_____

Ξυπνάς. Ετοιμάζεσαι κι έρχεσαι από το σπίτι μου.

_____

◆ **Διαλέγω το σωστό.**

_____ τελειώσεις νωρίς, μπορούμε να πάμε βόλτα.

α. όταν β. για να γ. αν

_____ γύρισα στο σπίτι, έτρεξα στο τραπέζι. Πεινούσα πολύ.

α. αν β. μόλις γ. για να

_____ πάρει την απόφαση, το συζήτησε με τις φίλες της

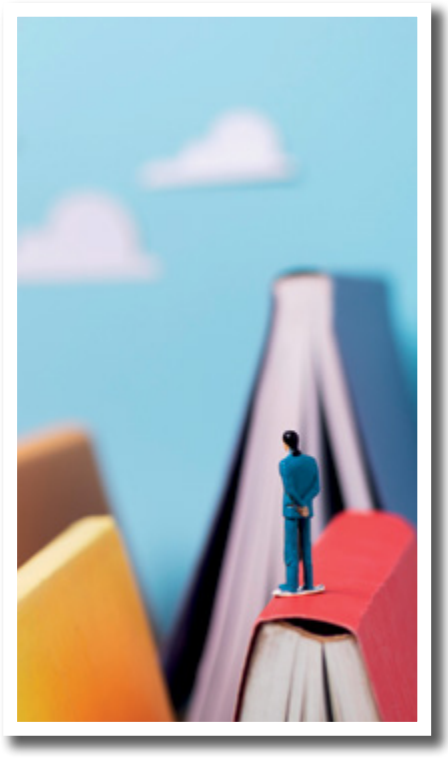
α. πριν β. αν γ. όταν

_____ γυρνούσαν σπίτι, τους σταμάτησε η Αστυνομία.

α. αν β. Την ώρα που γ. μόλις

Γιατί δεν με πήρες τηλέφωνο _____ έρθεις;

α. όταν β. την ώρα που γ. πριν

◆ **Συνδέω τις προτάσεις, με αν και ή μολονότι όπως στο παράδειγμα.**

Ήταν κουρασμένος. Ήρθε στον αγώνα.

Αν και ήταν κουρασμένος, ήρθε στον αγώνα.

Δεν διάβασε πολύ. Πήρε πολύ καλό βαθμό στο τεστ.

_____

Με είδε στο διάλειμμα. Δεν μου μίλησε.

_____

Τον κάλεσαν στο πάρτι. Δεν πήγε.

_____

Είναι αυστηρή. Είναι η αγαπημένη μου δασκάλα.

_____

Έχουμε μαλώσει χίλιες φορές. Εξακολουθώ να τον συμπαθώ

_____

◆ **Διαβάζω το παρακάτω κείμενο και συμπληρώνω τα κενά με λέξεις ή φράσεις από τον πίνακα.**

παράλληλη, σχετικές με την ειδικότητά τους, απασχολούνται, ασφαλίζονται, εφαρμόζεται, περιλαμβάνει, η φοίτηση, εργαστηριακά

Στις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ) του ΟΑΕΔ, _____το σύστημα της μαθητείας. Μαθητεία είναι το σύστημα Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, το οποίο _____ θεωρητική εκπαίδευση και _____ πρακτική άσκηση. Στον ΟΑΕΔ λειτουργούν 50 ΕΠΑ.Σ Μαθητείας. _____ διαρκεί 2 σχολικά έτη, (4 εξάμηνα), κατά τη διάρκεια των οποίων οι μαθητές παρακολουθούν θεωρητικά και _____ μαθήματα στην ΕΠΑ.Σ (1 πρωινό και 4 απογευματινά) και παράλληλα (για 4 ή 5 ημέρες την εβδομάδα) πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε εργασίες _____. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος οι μαθητές των ΕΠΑΣ αμείβονται και _____ από τον εργοδότη τους, ενώ την ημέρα που φοιτούν οι μαθητές στο σχολείο, (πρωινό ωράριο), δεν _____ στον εργοδότη, αν το ωράριο εργασίας της επιχείρησης είναι κι αυτό πρωινό.

https://mathiteia.ep.uhc.gr/%ce%b3%ce%b5%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%b5%cf%82-%cf%80%ce%bb%ce%b7%cf%81%ce%bf%cf%86%ce%bf%cf%81%ce%b9%ce%b5%cf%82/

◆ **Παίζω έναν ρόλο**

01

Ρόλος Α: Το σχολείο μού φαίνεται βαρετό και άχρηστο. Αν μπορούσα θα σταματούσα. Το συζητάω με τον καλύτερο φίλο / την καλύτερη φίλη μου.

02

Ρόλος Β: Ένας φίλος / μια φίλη μου τον τελευταίο καιρό είναι πολύ απογοητευμένος/η από το σχολείο, κάνει πολλές απουσίες, δεν έχει καμία όρεξη για διάβασμα. Μιλάμε και προσπαθώ να καταλάβω γιατί συμβαίνει αυτό. Του / της λέω τη δική μου γνώμη.

Ο Σερ Κεν Ρόμπινσον κάνει μια διασκεδαστική και έντονα συγκινητική πρόταση για τη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού συστήματος που ενισχύει τη δημιουργικότητα.

https://www.ted.com/talks/sir_ken_robinson_do_schools_kill_creativity/transcript?language=el#t-132653

◆ **Ακούω την ομιλία, σημειώνω τρία πράγματα που μου έκαναν εντύπωση, είτε συμφωνώ είτε διαφωνώ. Στη συνέχεια, συγκρίνω τις παρατηρήσεις μου με αυτές του διπλανού / της διπλανής μου και συζητάμε με όλη την ομάδα.**

◆ **Συμπληρώνω το κείμενο με τις φράσεις από τον πίνακα.**

είναι χορεύτρια, σε απελπιστική, ποιος πραγματικά ωφελείται, θα κάνουν μια προσπάθεια, και παρακολούθησέ τη ,σαν ένα μέσο μεταφοράς, είναι το χειρότερο πράγμα, να συγκεντρωθεί, φοβούνται να κάνουν

Τα παιδιά θα ρισκάρουν. Εάν δεν ξέρουν, _____. Δεν έχω δίκιο; Δεν _____λάθος. Και μέχρι να ενηλικιωθούν, τα περισσότερα παιδιά έχουν χάσει αυτή την ικανότητα. Φοβούνται να κάνουν λάθος. Έχουμε εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα όπου τα λάθη _____ που μπορείς να κάνεις. Το αποτέλεσμα είναι ότι εκπαιδεύουμε τους ανθρώπους κάνοντάς τους να ξεχνούν τις δημιουργικές του ικανότητες.

Εάν συνέβαινε να επισκεφθείτε την εκπαίδευση, σαν εξωγήινος, και να ρωτήσετε, «Πού χρησιμεύει αυτό, η δημόσια εκπαίδευση;» νομίζω ότι θα καταλήγατε, αν βλέπατε το αποτέλεσμα, _____ από αυτό, ποιος κάνει όλα αυτά που πρέπει, ποιος παίρνει όλους τους πόντους, ποιοι είναι οι νικητές - νομίζω ότι θα καταλήγατε στο ότι ο σκοπός της δημόσιας εκπαίδευσης σε όλο τον κόσμο είναι το να παράγει καθηγητές πανεπιστημίου. Συμπαθώ τους καθηγητές πανεπιστημίου, αλλά ξέρετε, υπάρχει κάτι περίεργο σχετικά με τους καθηγητές - όχι όλοι τους, αλλά τις περισσότερες φορές ζουν μέσα στο κεφάλι τους. Βλέπουν το σώμα τους _____ για το κεφάλι τους. Έτσι δεν είναι; Είναι ένας τρόπος να πηγαίνουν το κεφάλι τους σε συναντήσεις.

Έχετε ακούσει την Τζίλιαν Λι; Είναι χορογράφος και όλοι ξέρουν τη δουλειά της. Είναι καταπληκτική. Τέλος πάντων, η Τζίλιαν κι εγώ γευματίσαμε και τη ρώτησα: «Τζίλιαν, πώς και έγινες χορεύτρια;» Και μου απάντησε ότι ήταν ενδιαφέρον: Όταν ήταν στο σχολείο, ήταν πραγματικά _____ κατάσταση. Και το σχολείο, τη δεκαετία του 30, έγραψε στους γονείς της και τους είπε: «Πιστεύουμε ότι η Τζίλιαν έχει μαθησιακά προβλήματα». Δεν μπορούσε _____ , ήταν νευρική. Τέλος πάντων, πήγε να δει κάποιον ειδικό. Στο τέλος ο γιατρός πήγε και κάθισε δίπλα στη Τζίλιαν και της είπε, «Τζίλιαν, άκουσα όλα αυτά που είπε η μητέρα σου και θα ήθελα να της μιλήσω ιδιαιτέρως. Περίμενε εδώ, δε θ' αργήσουμε» και έφυγαν αφήνοντάς την πίσω.

Αλλά βγαίνοντας από το δωμάτιο, άνοιξε το ραδιόφωνο που ήταν πάνω στο γραφείο του. Και όταν βγήκαν, είπε στη μητέρα της, «Απλά κάτσε _____». Και μόλις έφυγαν από το δωμάτιο, μου είπε ότι πετάχτηκε όρθια και κουνιόταν στο ρυθμό της μουσικής. Την παρακολούθησαν για λίγα λεπτά και μετά γύρισε στη μητέρα της και της είπε: «Κυρία Λιν, η Τζίλιαν δεν είναι άρρωστη, _____ . Πηγαίνετέ τη σε μια σχολή χορού».

https://www.ted.com/talks/sir_ken_robinson_do_schools_kill_creativity/transcript?language=el#t-132653

◆ **Παίζω έναν ρόλο**

01

Ρόλος Α: Σκέφτομαι να παρακολουθήσω κάποια μαθήματα υπολογιστή. Ρωτάω ένα φίλο / μια φίλη μου που ξέρω πως έχει κάνει τέτοια μαθήματα στο παρελθόν.

02

Ρόλος Β: Ένας φίλος / μια φίλη μου θέλει να κάνει μαθήματα υπολογιστή. Του περιγράφω τη δική μου εμπειρία και του λέω τι νομίζω πως πρέπει να κάνει.

◆ **Ακούω τη συζήτηση και συμπληρώνω τις προτάσεις που ακολουθούν με λέξεις ή φράσεις από τον πίνακα**

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα

Δημοσιογράφος: Καλώς ήρθατε στην εκπομπή του Ράδιο Κόσμος. Σήμερα θα συζητήσουμε με την κυρία Αναγνωστοπούλου για το θέμα της ένταξης των παιδιών από άλλες χώρες στο σχολείο στην Ελλάδα. Καλησπέρα κυρία Αναγνωστοπούλου, σας ευχαριστούμε για την παρουσία σας.

Κυρία Αναγνωστοπούλου: Εγώ σας ευχαριστώ...

Δημοσιογράφος: Λοιπόν, πριν ξεκινήσουμε να μιλάμε για τα πρακτικά ζητήματα των εγγραφών μαθητών από άλλες χώρες στο ελληνικό σχολείο, θα μπορούσατε να δώσετε στους ακροατές και τις ακροάτριές μας μια εικόνα για την εκπαίδευση στην Ελλάδα;

Κυρία Αναγνωστοπούλου: Βεβαίως... Κοιτάξτε... Είναι σημαντικό να ξέρουμε ότι η εκπαίδευση στην Ελλάδα χωρίζεται σε υποχρεωτική για όλα τα παιδιά (από το Νηπιαγωγείο μέχρι και το Γυμνάσιο) και μη υποχρεωτική (όλες οι μορφές εκπαίδευσης μετά το Γυμνάσιο). Από την άλλη μεριά, υπάρχει ο διαχωρισμός σε Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ ανάμεσα στη Δευτεροβάθμια και την Τριτοβάθμια υπάρχουν προγράμματα και οργανισμοί επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπως είναι τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.). Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση χωρίζεται στο Νηπιαγωγείο, το οποίο διαρκεί δύο χρόνια και στο Δημοτικό Σχολείο, το οποίο διαρκεί έξι χρόνια για τα παιδιά 6 ως 12 ετών. Η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από το Γυμνάσιο, ένα υποχρεωτικό σχολείο διάρκειας τριών ετών και το Λύκειο (Γενικό ή Επαγγελματικό). Εκτός από το Λύκειο, όμως τα παιδιά που τελείωσαν το Γυμνάσιο μπορούν να παρακολουθήσουν τις Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης ή τις Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας.

Δημοσιογράφος: Μάλιστα... Και από εκεί και μετά;

Κυρία Αναγνωστοπούλου: Για να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση οι μαθητές πρέπει να δώσουν εξετάσεις, τις λεγόμενες Πανελλαδικές Εξετάσεις. Βέβαια, όσοι μαθητές ολοκλήρωσαν τις βασικές τους σπουδές σε μια άλλη χώρα, μπορούν να μπουν στο Πανεπιστήμιο με μια διαφορετική διαδικασία, με βάση τη βαθμολογία τους στο σχολείο της χώρας τους. Μπορούμε να μιλήσουμε για αυτό στη συνέχεια. Τώρα... Η Τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από τα Πανεπιστήμια και Πολυτεχνεία (ΑΕΙ). Τα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών διαρκούν συνήθως τέσσερα χρόνια (πέντε στα Πολυτεχνεία και σε κάποιες τεχνικές ή καλλιτεχνικές σχολές, έξι στις Ιατρικές σχολές), ενώ τα μεταπτυχιακά διαρκούν από ένα ως δύο χρόνια και τα διδακτορικά από τρία έως έξι χρόνια. Το Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο προσφέρει μαθήματα από απόσταση σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και η επιλογή των φοιτητών γίνεται συνήθως μετά από κλήρωση. Να επισημάνουμε, επίσης, ότι σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης υπάρχουν ιδιωτικά και δημόσια σχολεία και σχολές, εκτός από την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, όπου οι ιδιωτικές σχολές δεν αναγνωρίζονται ως ισότιμες με τις δημόσιες.

Δημοσιογράφος: Ωραία... Ας κάνουμε εδώ ένα μικρό μουσικό διάλειμμα, και στη συνέχεια θα σας ζητήσουμε να απαντήσετε σε μερικές ερωτήσεις που μας έχουν στείλει οι ακροατές και οι ακροάτριές μας, με τις δικές τους απορίες.

κλήρωση, δημόσια και ιδιωτικά, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, έξι χρόνια, δεν αναγνωρίζεται ως ισότιμη με τη δημόσια, από απόσταση, Δημοτικό Σχολείο, τελείωσαν το Λύκειο

1. Η αδερφή μου είναι έξι χρονών. Θα πάει στο _____.
2. Τα Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών ανήκουν στα _____.
3. Για να γραφτώ σε μια Επαγγελματική Σχολή Μαθητείας, πρέπει να έχω τελειώσει το _____ _____.
4. Στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης μπορούν να γραφτούν μαθητές που _____.
5. Το Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο δέχεται φοιτητές με _____ και οι σπουδές γίνονται _____.
6. Οι σπουδές στην Ιατρική διαρκούν _____.
7. Τα περισσότερα σχολεία στην Ελλάδα είναι δημόσια, αλλά υπάρχουν επίσης και _____.
8. Η ιδιωτική Τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα _____.
9. Μετά το διάλειμμα η κυρία Αναγνωστοπούλου θα απαντήσει _____.

◆ **Διαβάζω το κείμενο και απαντάω στις ερωτήσεις**

Οι εξετάσεις για την πιστοποίηση της ελληνομάθειας γίνονται κάθε χρόνο από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Οι υποψήφιοι μπορούν να εξεταστούν σε ένα ή περισσότερα από τα έξι επίπεδα (Α1, Α2, Β1, Β2, Γ1, Γ2) και να πάρουν το αντίστοιχο πιστοποιητικό. Όσοι θέλουν να σπουδάσουν σε κάποιο Πανεπιστήμιο ή ΙΕΚ χρειάζεται να έχουν το πιστοποιητικό του επιπέδου Β2.

Μαθήματα για όσους η ελληνική δεν είναι η μητρική τους γλώσσα, προσφέρουν διάφοροι δημόσιοι φορείς (όπως το Διδασκαλείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Αθηνών, το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης), Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης, Κέντρα Διά Βίου Μάθησης, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και ιδιωτικοί φορείς. Σε ορισμένους οργανισμούς τα μαθήματα είναι δωρεάν, αλλά σε άλλους οι εκπαιδευόμενοι πληρώνουν δίδακτρα.

◆ **Συμπληρώνω τις προτάσεις**

1. Το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας		οργανώνει εξετάσεις πιστοποίησης για τη γλώσσα.
2. Το Διδασκαλείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Αθηνών		είναι το Β1.
3. Το επίπεδο που χρειάζεται όποιος/ όποια θέλει να σπουδάσει στο Πανεπιστήμιο στην Ελλάδα		προσφέρονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις.
4. Τα μαθήματα ελληνικής γλώσσας		προσφέρει μαθήματα ελληνικής γλώσσας.
		είναι το Β2.
		είναι όλα δωρεάν.

Τα σχολεία του κόσμου

Συμπληρώνω το κείμενο με λέξεις ή φράσεις από τον πίνακα.

είναι δωρεάν, σταματούν νωρίτερα, αν υπάρχει κι αυτός, μία στις τέσσερις γυναίκες, να αντικαταστήσει όλα τα βιβλία, ματιά σε μία σχολική αίθουσα, επίσημη γλώσσα διδασκαλίας, να αγοράσουν οι γονείς, διδάσκονται με τη βοήθεια της τεχνολογίας

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να διαπιστώσει κανείς τις ανισότητες στις συνθήκες ζωής που υπάρχουν ανάμεσα σε διάφορα μέρη του πλανήτη. Μία _____, είναι ένα από αυτά.

Σε κάποιες χώρες, τα παιδιά κάθονται σε πάρκα, ή σε αγρούς και κοιτάζουν έναν μαυροπίνακα, _____. Αλλού, πιτσιρικάδες πιάνουν από νωρίς στα χέρια τους tablet και _____. Η Deutche Welle έκανε ένα φωτογραφικό αφιέρωμα από σχολικές αίθουσες σε όλο τον κόσμο, που αποκαλύπτει αυτές τις διαφορές.

Η Νότια Κορέα βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στα ψηφιακά μέσα για την εκπαίδευση. Υπολογιστές και διαδίκτυο υπάρχουν σε κάθε τάξη και η κυβέρνηση σκοπεύει _____με ηλεκτρονικά. Στις φτωχότερες οικογένειες, το κράτος δίνει δωρεάν tablet στα παιδιά.

Αλλού, μία τάξη αποτελείται απλά από έναν πίνακα και πάγκους για τους μαθητές. Σε σύγκριση με τους γείτονές της, η Γκάνα έχει χαμηλό ποσοστό αναλφαβητισμού, καθώς τα έξι πρώτα χρόνια του σχολείου _____ . Επίσημα, οι μαθητές πρέπει να πάνε στο σχολείο για εννιά χρόνια, αλλά τα περισσότερα παιδιά στην ύπαιθρο συχνά δεν μπορούν να μιλήσουν την _____ , τα αγγλικά.

Στην Κένυα, όλα τα παιδιά μπορούν να πάνε στο σχολείο δωρεάν για 8 χρόνια. Τα περισσότερα όμως _____ . Οι απαιτούμενες σχολικές στολές, τα παπούτσια, τα βιβλία, τα τετράδια και τα μολύβια είναι πράγματα που δεν μπορούν_____ . Οι δημόσιες σχολικές τάξεις έχουν φτωχό εξοπλισμό και πάρα πολλούς μαθητές.

Στο Αφγανιστάν, μόλις _____ μπορεί να διαβάσει ή να γράψει, ενώ το 52% των ανδρών έχει αυτή την ικανότητα. Στη χώρα υπάρχει έλλειψη σχολείων, εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικού υλικού.

https://www.iefimerida.gr/news/204771/ta-sholeia-toy-kosmoy-apo-ta-horafia-kai-ta-parka-eos-tis-aithoyses-me-tablet-kai

◆ Γράφω ένα mail

Μια φίλη / ένας φίλος μου ήρθε πριν από λίγο καιρό στην Ελλάδα. Της / του γράφω ένα mail για το πώς μπορεί να μάθει τη γλώσσα.

◆ Γράφω τις πιο σημαντικές λέξεις ή φράσεις που έμαθα ή που θα ήθελα να θυμάμαι από αυτήν την ενότητα

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑΣ ΕΝΕΡΓΑ

◆ Ποιες είναι οι πρώτες λέξεις που σας έρχονται στο μυαλό όταν ακούτε τη φράση «συμμετοχή στην κοινωνία»; Γράφω μαζί με τον διπλανό/τη διπλανή μου.

◆ Εσείς συμμετέχετε σε κάποια ομάδα στην Ελλάδα, π.χ. πολιτιστική, αθλητική, εθελοντική, κοινωνική, πολιτική ή κάτι άλλο; Αν ναι, πώς νιώθετε μέσα σ' αυτή και γιατί; Μιλάμε όλοι/όλες μαζί στην τάξη.

◆ **Παρακολουθούμε δύο φορές το παρακάτω βίντεο και κρατάμε σύντομες σημειώσεις, όπως στο παράδειγμα.**

https://www.youtube.com/watch?v=GEVg_lZEf3AGt=152s

Αποδημητικά Πουλιά: Οι νέοι δημοσιογράφοι που έχουν να πουν πολλές ιστορίες

1. Η εφημερίδα ξεκίνησε το **2016** *[παράδειγμα]*
2. Η εφημερίδα ξεκίνησε από μια ομάδα _____
_____.
3. Η ομάδα αποτελείται από _____
_____.
4. Σκοπός της εφημερίδας είναι _____
_____.
5. Η εφημερίδα περιλαμβάνει _____ γλώσσες.
6. Τα θέματα των άρθρων αφορούν _____
_____
_____
_____ .

◆ **Σας έκανε κάτι εντύπωση στο παραπάνω βίντεο;**
Αν ναι, τι είναι αυτό και γιατί;
Συζητάμε όλοι/όλες μαζί στην τάξη.

◆ **Τώρα διαβάζουμε τα λόγια δύο νέων δημοσιογράφων για τη συμμετοχή τους στην εφημερίδα «Τα Αποδημητικά πουλιά», αλλά και λίγα λόγια για την εφημερίδα. Όμως, κάποιες λέξεις/φράσεις λείπουν. Συμπληρώνουμε τα κενά με τις παρακάτω λέξεις/φράσεις.**

να μας γνωρίσουν, να αφηγούμαι, ομαδική, προσφυγικού πληθυσμού, γι' αυτό, έκδοση, ανακαλύπτω, καθώς και, πολύγλωσση, γλωσσών, καταπολέμηση, αποτελείται, ενίσχυση

«Έχω μιλήσει με πολλούς δημοσιογράφους. Μπορεί να έχουν καλές προθέσεις, όμως νιώθω πως ενδιαφέρονται μόνο για τις δυσκολίες που έχουμε περάσει. Τελικά, αυτό που βγαίνει προς τα έξω είναι συχνά η «ιστορία του δυστυχισμένου πρόσφυγα». Πιστεύω πως αυτό είναι άδικο, _____ και συμμετέχω στην εφημερίδα «Αποδημητικά Πουλιά». Γράφουμε τις δικές μας ιστορίες, γνωρίζουμε τον κόσμο και δίνουμε στους ανθρώπους την ευκαιρία _____ καλύτερα», λέει ο Morteza.

«Μου αρέσει να γνωρίζω ανθρώπους και _____ τις ιστορίες τους. Μέσα από το ρεπορτάζ γνωρίζω την Αθήνα και _____ τα μικρά της μυστικά», περιγράφει η Kim, αιτούσα άσυλο από τη Νιγηρία. «Μου αρέσει το γράψιμο και η _____ δουλειά. Όλοι μας προσπαθούμε να βρούμε ενδιαφέροντα θέματα και να φτιάξουμε ένα αξιόλογο, καινούριο τεύχος. Νιώθω πως έχουμε γίνει μια οικογένεια. Δεν συμφωνούμε φυσικά σε όλα, όμως υπάρχει αγάπη και αλληλεγγύη».

Λίγα λόγια για την εφημερίδα

Η εφημερίδα «Αποδημητικά Πουλιά» του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι αποτέλεσμα της ομαδικής εργασίας των Νέων Δημοσιογράφων, μιας ομάδας που_____ από έφηβους και νέους μετανάστες, πρόσφυγες και Έλληνες. Η εφημερίδα είναι _____ και περιλαμβάνει κείμενα σε αγγλικά, ελληνικά, αραβικά, φαρσί, ουρντού. Η έντυπη έκδοσή της διανέμεται κάθε δύο μήνες δωρεάν, ως ένθετο, με την «Εφημερίδα των Συντακτών».

Οι άνθρωποι, που ζούσαν στις δομές φιλοξενίας προσφύγων, ήταν επιφυλακτικοί να μιλήσουν στους δημοσιογράφους, καθώς πίστευαν ότι οι δημοσιογράφοι δεν θα έγραφαν την ιστορία τους όπως έπρεπε. Αυτή ήταν και η αφορμή για τη δημιουργία της εφημερίδας. Έτσι, 15 έφηβες Αφγανές και μία νεαρή Ελληνίδα αποφάσισαν να γίνουν οι ίδιες δημοσιογράφοι και να αποτελέσουν τις φωνές του _____. Από τότε, η ομάδα μεγαλώνει κι υποδέχεται διαρκώς νέα μέλη πολλών διαφορετικών εθνικοτήτων και_____. Τρία χρόνια μετά την _____ του πρώτου φύλλου της εφημερίδας, η ομάδα εγκαινίασε την ιστοσελίδα των «Αποδημητικών Πουλιών».

Βασικός στόχος της έκδοσης της εφημερίδας, όπως και της δημιουργίας των εκπομπών του διαδικτυακού ραδιοφώνου «Πικραλίδα», είναι η _____ της κοινωνικής ένταξης των έφηβων και νέων προσφύγων και η _____ της ξενοφοβίας. Τα κείμενα της εφημερίδας _____ οι διαδικτυακές ραδιοφωνικές εκπομπές παράγονται αποκλειστικά από εφήβους και νέους, πρόσφυγες, μετανάστες και Έλληνες.

Πηγή: https://www.unhcr.org/gr/18027-apodimitika-poulia.html, https://migratorybirds.gr/el/schetika-me-emas/ (επιλεγμένα αποσπάσματα, με αλλαγές)

◆ **Κοίτα!**

ο, η δημοσιογράφος
συμμετέχω / η συμμετοχή
η ομάδα / ομαδικός-ή-ό
η γλώσσα / πολύγλωσσος-η-ο
το άρθρο
το θέμα / θεματικός-ή-ό
το τεύχος
έντυπος-η-ο
διαδικτυακός-ή-ό / το διαδίκτυο = το ίντερνετ
αξιόλογος-η-ο
η έκδοση (π.χ. της εφημερίδας, του βιβλίου κ.ά.)
επιφυλακτικός-ή-ό
η αλληλεγγύη
ο πληθυσμός
αφηγούμαι (= διηγούμαι, λέω) / αφηγηματικός-ή-ό
αποτελώ - αποτελούμαι
ενισχύω / η ενίσχυση
καταπολεμώ / η καταπολέμηση

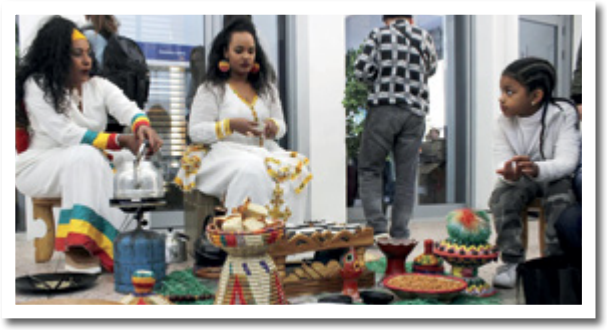

◆ **Διαλέξτε τουλάχιστον 4 από τις παραπάνω λέξεις/φράσεις του πίνακα που σας ενδιαφέρουν και φτιάξτε προτάσεις.**

◆ **Κοιτάζουμε τις παρακάτω φωτογραφίες και συζητάμε όλοι/ όλες μαζί στην τάξη: Τι βλέπετε στις παρακάτω φωτογραφίες; Ποια είναι η σημασία και τα οφέλη της συμμετοχής των προσφύγων/προσφυγισσών και μεταναστών/μεταναστριών στις παρακάτω εκδηλώσεις/δραστηριότητες για τη ζωή τους στην ελληνική κοινωνία;**

Αντιρατσιστικό Φεστιβάλ, Αθήνα 2022

Πολυπολιτισμικό Φεστιβάλ Δημοτικής Αγοράς Κυψέλης, Δεκέμβρης 2021

Ποδοσφαιρική ομάδα Ελληνικού Φόρουμ Προσφύγων

Διαπολιτισμική Χορωδία Εθνικής Λυρικής Σκηνής, πηγή: friendsofsnfcc

◆ **Σημειώνουμε όλοι/όλες μαζί λέξεις/φράσεις - κλειδιά για τη σημασία και τα οφέλη της συμμετοχής στις παραπάνω δραστηριότητες/εκδηλώσεις.**

◆ **Πρώτα, βάζω τίτλους στα παρακάτω κείμενα και στη συνέχεια αντιστοιχίζω.**

1. _____

Το Σαββατοκύριακο 7 & 8 Δεκεμβρίου πραγματοποιείται το 2ο Φεστιβάλ Αιθιοπικής Κουλτούρας, στην καρδιά της Αθήνας, στη Δημοτική Αγορά Κυψέλης.

Το φεστιβάλ είναι μια μοναδική ευκαιρία να γνωρίσουμε την ξεχωριστή κουλτούρα της πανάρχαιας χώρας, αλλά και την αιθιοπική κοινότητα της Αθήνας, μία από τις παλαιότερες κοινότητες μεταναστών στην Ελλάδα.

Μετά την περσινή sold-out εκδήλωση, φέτος το Φεστιβάλ Αιθιοπικής Κουλτούρας είναι διήμερο, με ακόμη πιο πλούσιο πρόγραμμα: μουσική, χορός, δώρα και αντικείμενα, σεμινάριο αιθιοπικής κουζίνας, dj, θεατρικά δρώμενα, συζήτηση open-mic και πολλές ακόμη εκδηλώσεις.

Πηγή: https://www.gastronomos.gr/exodos/eidhseis/2o-festival-aithiopikis-koyltoyras/56780/ (με αλλαγές)

2. _____

Το Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων είναι σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που αποτελείται από προσφυγικές και μεταναστευτικές κοινότητες, φυσικά πρόσωπα κι επαγγελματίες. Εργάζονται όλοι/όλες μαζί για την υποστήριξη και την ενδυνάμωση των αιτούντων άσυλο, των προσφύγων, των μεταναστών και των ανιθαγενών.

Το σωματείο λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ των ίδιων των προσφύγων και της νέας τους κοινωνίας υποδοχής.

Βασικές μας αρχές είναι η αρχή της μη διάκρισης, του αμοιβαίου σεβασμού και της αποδοχής κάθε διαφορετικής ταυτότητας. Μ' αυτόν τον τρόπο, προσπαθούμε να συμβάλλουμε στον περαιτέρω εκδημοκρατισμό και στην αρμονική συμβίωση στην ελληνική και ευρωπαϊκή κοινωνία.

Με βάση τα παραπάνω, ενδυναμώνουμε τους πρόσφυγες και αναδεικνύουμε τη φωνή τους. Επίσης, προωθούμε το διαπολιτισμικό διάλογο σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Βασικό μας στόχος είναι να ενθαρρύνουμε τους πρόσφυγες να συμμετέχουν ενεργά στα δημόσια πράγματα. Τους αντιμετωπίζουμε ως συμπολίτες μας με δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Πηγή: https://refugees.gr/skopos/

3. _____

Σουτ, ντρίμπλες, πάσες, γκολ και πολλά χαμόγελα είχε η προπόνηση μεταξύ παιδιών προσφύγων και των νεαρών αθλητών από την ομάδα Κ14 των τμημάτων υποδομής του ποδοσφαιρικού συλλόγου του Α.Ο.Καβάλα.

Συνολικά 36 παιδιά συμμετείχαν στην κοινή προπόνηση. Οι προπονητές καθοδήγησαν τα παιδιά και τους έμαθαν τα μυστικά του αθλήματος. Την προπόνηση παρακολούθησαν ο Δήμαρχος και ο Αντιδήμαρχος Καβάλας, καθώς και οι γονείς των παιδιών από τις κερκίδες.

Στο τέλος της εκδήλωσης, οι διοργανωτές μοίρασαν μετάλλια και ένα αναμνηστικό δίπλωμα σε όλα τα παιδιά για τη συμμετοχή τους. Επιπλέον, τέσσερις τυχεροί, μετά από κλήρωση, κέρδισαν από μία μπάλα ποδοσφαίρου.

Στόχος της εκδήλωσης ήταν να έρθουν κοντά τα παιδιά της τοπικής κοινωνίας με τα παιδιά που μένουν στο καμπ.

Πηγή: https://metadrasi.org/%ce%ba%ce%bf%ce%b9%ce%bd%ce%ae-%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%80%cf%8c%ce%bd%ce%b7%cf%83%ce%b7-%cf%80%ce%bf%ce%b4%ce%bf%cf%83%cf%86%ce%b1%ce%af%cf%81%ce%bf%cf%85-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%84%ce%b1-%cf%80%ce%b1/

1. Η Αιθιοπική κοινότητα είναι μια		α. η ενδυνάμωση των προσφύγων και η συμμετοχή τους στα δημόσια πράγματα.
2. Το φεστιβάλ μας δίνει τη δυνατότητα		β. ως πολίτες με δικαιώματα και υποχρεώσεις.
3. Το φεστιβάλ περιλαμβάνει		γ. να γνωρίσουμε την αιθιοπική κουλτούρα.
4. Στόχος του Ελληνικού Φόρουμ προσφύγων είναι		δ. να φέρει κοντά τα παιδιά της τοπικής κοινωνίας με τα παιδιά του καμπ.
5. Οι πρόσφυγες αντιμετωπίζονται		ε. κοινή για τα παιδιά πρόσφυγες και τα παιδιά του ποδοσφαιρικού συλλόγου Καβάλας.
6. Στόχος της εκδήλωσης ποδοσφαίρου ήταν		στ. από τις παλιότερες μεταναστευτικές κοινότητες της Αθήνας.
7. Η προπόνηση ήταν		ζ. με κλήρωση.
8. Τέσσερα παιδιά κέρδισαν μια μπάλα		η. εργαστήρια, συζητήσεις, φαγητό, μουσική, χορό κ.ά.

◆ **Διαβάζω στο παρακάτω κείμενο για την πλατφόρμα U report της Unicef και συμπληρώνω με σωστό ή λάθος.**

U report Greece- Η φωνή σου μετράει

Το U report είναι μια πλατφόρμα της Unicef που ξεκίνησε το 2011, ενώ μόλις πρόσφατα ξεκίνησε και στην Ελλάδα. Χρησιμοποιείται από πάνω από 21 εκατομμύρια παιδιά και νέους/νέες σε 88 χώρες.

Η πλατφόρμα δίνει τη δυνατότητα σε παιδιά και νέους/νέες ηλικίας 14-25 ετών να εκφράσουν τις απόψεις τους για κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα που απασχολούν τους ίδιους/τις ίδιες και την κοινότητά τους και να ακουστούν οι φωνές τους. Με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η ενεργή συμμετοχή τους στα κοινά.

Πιο συγκεκριμένα, μέσα από μηνιαίες δημοσκοπήσεις, η πλατφόρμα δίνει τη δυνατότητα στους νέους και στα παιδιά να εκφράσουν τη γνώμη τους πάνω σε ζητήματα όπως: οι προσδοκίες τους από τις τοπικές αρχές, η ψυχική και η σωματική τους υγεία, η παιδική παχυσαρκία, η κλιματική κρίση και άλλα.

Οι έφηβοι/ες και οι νέοι/ες μπορούν να κάνουν εγγραφή στην πλατφόρμα του U-Report τελείως δωρεάν και ανώνυμα και να απαντήσουν στις δημοσκοπήσεις μέσω Viber, Facebook Messenger ή WhatsApp. Κάθε φορά που ξεκινά μια δημοσκόπηση, οι χρήστες θα λαμβάνουν ειδοποιήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που έχουν επιλέξει να εγγραφούν.

Πηγή: https://www.unicef.org/greece/%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/u-report-%CE%AD%CF%81%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1 (με αλλαγές)

◆ **Σωστό ή λάθος;**

	Σωστό	Λάθος
1. Η πλατφόρμα λειτουργεί μόνο στην Ελλάδα.		
2. Η πλατφόρμα λειτουργεί στην Ελλάδα από το 2011.		
3. Η πλατφόρμα απευθύνεται σε παιδιά και νέους/νέες.		
4. Η πλατφόρμα ενσωματώνει τις φωνές των παιδιών και των νέων.		
5. Τα παιδιά και οι νέοι/νέες μπορούν να απαντήσουν στις δημοσκοπήσεις επώνυμα.		
6. Οι δημοσκοπήσεις γίνονται μια φορά τον χρόνο.		
7. Μέσα από την πλατφόρμα, ενισχύεται η ενεργή συμμετοχή των νέων/των παιδιών στη δημόσια ζωή.		
8. Τα παιδιά και οι νέοι/νέες μπορούν να πουν τη γνώμη τους για κοινωνικά και πολιτικά θέματα.		

◆ **Κατά τη γνώμη σας, ποια είναι η σημασία της παραπάνω πλατφόρμας για τους νέους/τις νέες και τα παιδιά;**

◆ **Παίζω έναν ρόλο.**

Ρόλος Α: Συμμετέχω σε μια εθελοντική ομάδα που μαγειρεύει για ανθρώπους που το έχουν ανάγκη. Συζητώ με έναν φίλο/ μια φίλη μου για τη δράση της ομάδας και του/ της προτείνω να συμμετάσχει κι αυτός/ αυτή.

Ρόλος Β: Ένας φίλος/μια φίλη μου συμμετέχει σε μια εθελοντική ομάδα που μαγειρεύει για ανθρώπους που το έχουν ανάγκη. Τον/τη ρωτάω για τη δράση της ομάδας.

◆ **Γράφω**

Την προηγούμενη εβδομάδα, στο πλαίσιο μιας εθελοντικής δράσης του σχολείου μου, η τάξη μου κι εγώ πήγαμε στο πάρκο της γειτονιάς μας. Εκεί καθαρίσαμε το πάρκο από τα σκουπίδια και φυτέψαμε δέντρα με τη βοήθεια των δασκάλων μας. Γράφω ένα μέιλ σε έναν φίλο/μια φίλη μου και του/της περιγράφω αυτήν τη δράση. Του/της γράφω για τα οφέλη της συμμετοχής σε αυτήν τη δράση και για τα συναισθήματά μου.

◆ **Γράφω τις πιο σημαντικές λέξεις/φράσεις που έμαθα ή που θα ήθελα να θυμάμαι από αυτήν την ενότητα.**

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ 08

◆ **Βρίσκω μαζί με τον διπλανό/τη διπλανή μου τη θέση της Ελλάδας στους παρακάτω χάρτες.**

Πολιτικός χάρτης Βαλκανικής Χερσονήσου (1)

Πολιτικός χάρτης Ευρώπης (2)

◆ **Βρίσκω μαζί με το διπλανό/τη διπλανή μου την Ελλάδα και τη χώρα από όπου κατάγομαι στον παρακάτω παγκόσμιο χάρτη.**

◆ **Πού μένεις τώρα; Έχεις πάει σε άλλα μέρη στην Ελλάδα; Αν ναι, πότε και για ποιον λόγο πήγες εκεί; Τι έκανες εκεί και τι σου έκανε μεγαλύτερη εντύπωση; Ρωτάω τον συμμαθητή/τη συμμαθήτριά μου.**

◆ **Διαβάζω στο παρακάτω κείμενο λίγα λόγια για τη γεωγραφική θέση της Ελλάδας, τις θάλασσες και τα νησιά της και απαντάω με σωστό ή λάθος όπως στο παράδειγμα.**

Γεωγραφική θέση της Ελλάδας

Η Ελλάδα είναι ένα κομμάτι της Ευρώπης, αφού βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της και θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι το νοτιότερο άκρο της Βαλκανικής χερσονήσου. Ανατολικά, δυτικά και νότια βρέχεται από τη Μεσόγειο Θάλασσα, που βρίσκεται ανάμεσα στην Ευρώπη και στην Αφρική.

Η γεωγραφική αυτή θέση της έδωσε τη δυνατότητα να είναι ο σύνδεσμος της Ευρώπης με τις χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Οι χερσαίες και οι θαλάσσιες συγκοινωνίες και οι μεταφορές των προϊόντων μεταξύ των τριών αυτών ηπείρων γίνονται μέσω της ηπειρωτικής Ελλάδας ή των θαλασσών της.

Στις χώρες που υπάρχουν γύρω από την Ελλάδα ζουν άνθρωποι που μιλούν διαφορετικές γλώσσες, έχουν διαφορετικές θρησκείες, διαφορετικές συνήθειες και πολιτισμό. Για παράδειγμα στη χώρα μας ο πολιτισμός μας συναντά πολιτισμούς από την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική. Στο πέρασμα των αιώνων αναπτύξαμε σχέσεις με τους λαούς αυτούς και πολλές συνήθειές τους έγιναν και δικές μας. Πολλά στοιχεία των πολιτισμών τους βρίσκονται στη γλώσσα μας, στη μουσική μας και στις παραδόσεις μας, όπως βέβαια και εκείνοι έχουν αφομοιώσει δικά μας πολιτιστικά στοιχεία .

Λίγα λόγια για τις θάλασσες και τα νησιά της Ελλάδας

- Η Ελλάδα είναι μια χερσόνησος, που βρέχεται από το Αιγαίο, το Ιόνιο και το Λιβυκό πέλαγος, τα οποία είναι τμήματα της Μεσογείου θάλασσας.
- Το Αιγαίο είναι μια κλειστή θάλασσα, που βρίσκεται ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Τουρκία και είναι αρκετά ρηχή, ενώ το Ιόνιο πέλαγος είναι ανοικτό προς τα νότια και δυτικά. Το Λιβυκό πέλαγος απλώνεται ανάμεσα στην Κρήτη και στην Αφρική.
- Ομάδες νησιών που βρίσκονται στην ίδια θαλάσσια περιοχή αποτελούν ένα νησιωτικό σύμπλεγμα.
- Τα κυριότερα νησιωτικά συμπλέγματα της Ελλάδας είναι: οι Κυκλάδες, οι Σποράδες, τα Δωδεκάνησα, τα Επτάνησα και τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.
- Περίπου το 1/5 της συνολικής επιφάνειας της Ελλάδας αποτελείται από νησιά. Τα ελληνικά νησιά είναι περισσότερα από 2.000 και τα πιο πολλά από αυτά βρίσκονται στο Αιγαίο πέλαγος. Τα δέκα μεγαλύτερα σε έκταση ελληνικά νησιά είναι: η Κρήτη, η Εύβοια, η Λέσβος, η Ρόδος, η Χίος, η Κεφαλονιά, η Κέρκυρα, η Σάμος, η Λήμνος και η Νάξος.

Πηγή: Γεωγραφία Ε' Δημοτικού, Μαθαίνω για την Ελλάδα (επιλεγμένα αποσπάσματα, με αλλαγές)

◆ Λέξεις- Κλειδιά

η Ευρώπη - η Ασία - η Αφρική

η ήπειρος

η Βαλκανική χερσόνησος

η Μεσόγειος θάλασσα

ρηχή θάλασσα ≠ βαθιά θάλασσα

το Αιγαίο/το Ιόνιο/ το Λιβυκό πέλαγος

το νησιωτικό σύμπλεγμα= ομάδα νησιών

οι Κυκλάδες/ οι Σποράδες/ τα Δωδεκάνησα/ τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου

◆ Σωστό ή λάθος;

	Σωστό	Λάθος
0. Η Ελλάδα είναι κομμάτι της Βαλκανικής Χερσονήσου.	✔	
1. Η Ελλάδα βρέχεται από τη Μεσόγειο θάλασσα.		
2. Η μεταφορά των προϊόντων ανάμεσα σε Ευρώπη, Ασία και Αφρική γίνεται μόνο από στεριά.		
2. Η Ελλάδα δεν έχει επιρροές από άλλους πολιτισμούς.		
3. Οι Κυκλάδες είναι μια ομάδα νησιών.		
4. Η μισή επιφάνεια της Ελλάδας καλύπτεται από νησιά.		
5. Στο Ιόνιο πέλαγος βρίσκονται λιγότερα νησιά απ' ότι στο Αιγαίο.		
6. Η Κρήτη είναι ένα από τα μεγαλύτερα νησιά της Ελλάδας.		

◆ **Ποιες είναι οι πρώτες λέξεις που σου έρχονται στο μυαλό όταν ακούς τη λέξη «ταξίδι»; Γράφουμε όλες/όλοι μαζί στον διπλανό πίνακα.**

◆ **Τα σχολεία έκλεισαν. Ο Μεχμέτ και η Αμάλ μιλάνε για το τι θα κάνουν το καλοκαίρι. Διαβάζω το διάλογο και συμπληρώνω το παρακάτω κείμενο, όπως στο παράδειγμα.**

Αμάλ: Τι ζέστη κι αυτή σήμερα!

Μεχμέτ: Ναι, αφού έχει καύσωνα, κοντά 40 βαθμούς Κελσίου. Θα μείνεις Αθήνα το καλοκαίρι;

Αμάλ: Όχι, θα φύγω αρχές Ιουλίου με τους γονείς μου για τη χώρα μας, την Αίγυπτο. Θα καθίσουμε όλο τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Θα έχουμε γυρίσει βέβαια Αθήνα, πριν ανοίξουν τα σχολεία. Δεν έχουμε πάει εδώ και δύο χρόνια, αλλά φέτος αποφασίσαμε να πάμε, για να δούμε συγγενείς και φίλους.

Μεχμέτ: Τι καλά! Είναι μακριά η Αίγυπτος από εδώ;

Αμάλ: Όχι, δύο ώρες με το αεροπλάνο μέχρι Κάιρο. Από εκεί θα πάρουμε το λεωφορείο για Αλεξάνδρεια. Εσύ, θα πας πουθενά;

Μεχμέτ: Θα πάμε τον Αύγουστο στη Χίο με τους γονείς μου για μια βδομάδα.

Αμάλ: Πού είναι η Χίος; Έχεις ξαναπάει;

Μεχμέτ: Ναι, είχαμε πάει πριν πολλά χρόνια. Η Χίος είναι ένα νησί στο ανατολικό Αιγαίο, οχτώ ώρες περίπου με το καράβι από τον Πειραιά.

Αμάλ: Α, είναι αρκετές ώρες! Είναι όμορφα;

Μεχμέτ: Ήμουν πολύ μικρός τότε. Είχαμε πάει ένα καλοκαίρι, όταν ακόμα μέναμε στην Τουρκία. Θυμάμαι όμως ότι είχε πολύ όμορφες παραλίες, όμορφα χωριά και πολλά αξιοθέατα. Φέτος, θα έρθουν και κάποιοι φίλοι μας από τη Σμύρνη και θα κάνουμε όλοι μαζί διακοπές. Είμαι πολύ χαρούμενος που θα ξαναδώ τους φίλους μου μετά από τρία χρόνια. Ξέρεις, η Σμύρνη είναι πολύ κοντά στη Χίο, περίπου 30 λεπτά με το καραβάκι. Έχει συχνά δρομολόγια από το λιμάνι του Τσεσμέ.

Αμάλ: Ναι, έχεις δίκιο. Κάτι θυμάμαι από το μάθημα γεωγραφίας. Επίσης, θυμάμαι που λέγαμε στο μάθημα για τη μαστίχα Χίου.

Μεχμέτ: Ναι, καλά θυμάσαι. Εκεί είναι τα Μαστιχοχώρια όπου καλλιεργούνται μαστιχόδεντρα. Θα σου πω εντυπώσεις μετά το καλοκαίρι που θα τα ξαναπούμε.

Αμάλ: Τέλεια. Καλό καλοκαίρι Μεχμέτ!

Μεχμέτ: Καλό καλοκαίρι και σ' εσένα και καλό ταξίδι!

◆ **Συμπληρώνω:**

Στην Αθήνα έχει καύσωνα [παράδειγμα] και η θερμοκρασία φτάνει τους _____.
Η Αμάλ θα πάει με τους γονείς της στην _____ από τον _____
μέχρι _____ και _____ πριν ανοίξουν τα σχολεία.
_____ στην Αίγυπτο, εδώ και δύο χρόνια. Θα πάει στο Κάιρο με _____.
Η πτήση διαρκεί _____.

Ο Μεχμέτ θα πάει με τους γονείς του στη _____ τον Αύγουστο, με _____
. _____ στη Χίο πριν πολλά χρόνια. Το ταξίδι διαρκεί _____. Η Χίος
βρίσκεται στο _____ . Εκεί θα συναντήσει _____ που έρχονται από
τη _____. Νιώθει πολύ _____ γι' αυτό. Η Χίος είναι γνωστή για
_____.

◆ **Δες!**

Έχει καύσωνα/ ζέστη/κρύο κ.ά.
η θερμοκρασία
ταξιδεύω/ το ταξίδι
ταξιδεύω με αεροπλάνο/ πλοίο/λεωφορείο κ.ά.
το λιμάνι
το αεροδρόμιο
το ταξίδι διαρκεί ...
Καλό ταξίδι!
η πτήση
η παραλία
τα αξιοθέατα
τα χωριά
οι διακοπές
τα δρομολόγια
Θα σου πω εντυπώσεις...

◆ **Ο Μεχμέτ και οι γονείς του διαβάζουν πληροφορίες σε μια ιστοσελίδα για το ταξίδι τους στη Χίο. Διάβασε κι εσύ τις παρακάτω πληροφορίες και ρώτα τον συμμαθητή/τη συμμαθήτριά σου:**

- Πόσο συχνά είναι τα δρομολόγια από τον Πειραιά για Χίο;
- Τι ώρα φεύγει το πρώτο και τελευταίο πλοίο από Πειραιά;
- Τι ώρα φτάνει στη Χίο το πρώτο και τελευταίο πλοίο;
- Από τι εξαρτάται η τιμή των εισιτηρίων;
- Ποιοι/ ποιες δικαιούνται έκπτωση;
- Πόσο διαρκεί το ταξίδι;
- Από τι εξαρτάται η διάρκεια του ταξιδιού;

Πειραιάς - Χίος με πλοίο

Τα απευθείας δρομολόγια από Πειραιά για Χίο είναι τουλάχιστον 7 κάθε εβδομάδα, με αυξημένη συνήθως συχνότητα το καλοκαίρι.

Το πρώτο πλοίο για Χίο αναχωρεί από τον Πειραιά κατά τις 07:15 το πρωί και φτάνει στις 18:00 το απόγευμα. Το τελευταίο πλοίο φεύγει από τον Πειραιά για τη Χίο λίγο πριν τα μεσάνυχτα και φτάνει στις 07:00 περίπου το πρωί.

Η τιμή των εισιτηρίων για το δρομολόγιο Πειραιάς - Χίος ξεκινά στα 31€. Το τελικό κόστος εξαρτάται από τις διαθέσιμες εκπτώσεις, την επιλογή θέσης ή καμπίνας και τη μεταφορά οχήματος.

Για να κλείσεις εισιτήρια πλοίου για Χίο στις καλύτερες τιμές, βρες την έκπτωση που σου ταιριάζει και οργάνωσε το ταξίδι σου! Εδώ, μπορείς να βρεις κάποιες ενδεικτικές εκπτώσεις: φοιτητικό εισιτήριο, παιδικό εισιτήριο, βρεφικό εισιτήριο, εισιτήριο πολυτέκνων, εισιτήριο μόνιμων κατοίκων νήσων και εισιτήριο ατόμων με αναπηρία και συνοδών τους.

Το ταξίδι με πλοίο από το λιμάνι του Πειραιά σε αυτό της Χίου διαρκεί από 7,5 ώρες έως 10 ώρες, ανάλογα το πλοίο, το δρομολόγιο και τις ενδιάμεσες στάσεις.

Πηγή: https://www.ferryhopper.com/el/ferry-routes/direct/piraeus-chios, (επιλεγμένα αποσπάσματα, με αλλαγές)

◆ **Ενώνεις τα αντίθετα και μετά φτιάχνεις τουλάχιστον τρεις προτάσεις με όσες λέξεις/ φράσεις σ' ενδιαφέρουν.**

1. αναχωρώ		α. τελευταίος -α-ο
2. η αναχώρηση		β. ενδιάμεσες στάσεις/ με ανταπόκριση
3. απευθείας		γ. φτάνω
4. πρώτος-η-ο		δ. η άφιξη

◆ Παιχνίδια ρόλων

01

Ρόλος Α: Θέλω να ταξιδέψω σε ένα μέρος της Ελλάδας μαζί με έναν φίλο/μία φίλη μου ή την οικογένειά μου. Πηγαίνω σε ένα ταξιδιωτικό γραφείο και ρωτάω πληροφορίες. Ρωτάω για τα δρομολόγια, τη διάρκεια του ταξιδιού, το κόστος των εισιτηρίων και τις διαθέσιμες εκπτώσεις. Στο τέλος, κλείνω εισιτήρια.

Ρόλος Β: Δουλεύω σε ένα ταξιδιωτικό γραφείο. Ένας κύριος/ μια κυρία θέλει να ταξιδέψει σε ένα μέρος της Ελλάδας μαζί με έναν φίλο/ μία φίλη του/της ή την οικογένειά του/της. Απαντάω στις ερωτήσεις του/της.

02

Ρόλος Α: Συζητάω με έναν φίλο/ μια φίλη μου για εκδρομές/ταξίδια στην Ελλάδα. Εμένα μου αρέσουν περισσότερο οι εκδρομές/ ή τα ταξίδια κοντά στη θάλασσα απ' ότι στο βουνό. Του/της εξηγώ τους λόγους που προτιμώ τη θάλασσα.

Ρόλος Β: Συζητάω με έναν φίλο/ μια φίλη μου για εκδρομές/ταξίδια στην Ελλάδα. Εμένα μου αρέσουν περισσότερο οι εκδρομές/ ή τα ταξίδια στο βουνό απ' ότι στη θάλασσα. Του/της εξηγώ τους λόγους που προτιμώ το βουνό.

03

Ρόλος Α: Εγώ και η οικογένειά μου θα ταξιδέψουμε στη Χίο. Εγώ θέλω να ταξιδέψουμε με πλοίο ενώ ο αδερφός/ η αδερφή μου θέλει να ταξιδέψουμε με αεροπλάνο. Του/ της λέω τους λόγους που προτιμώ το πλοίο.

Ρόλος Β: Εγώ και η οικογένειά μου θα ταξιδέψουμε στη Χίο. Εγώ θέλω να ταξιδέψω με αεροπλάνο ενώ ο αδερφός/ η αδερφή μου θέλει να ταξιδέψουμε με πλοίο. Του/ της λέω τους λόγους που προτιμώ το αεροπλάνο.

◆ **Ακούω κάποιες πληροφορίες για το νησί της Χίου και συμπληρώνω τα κενά.**

Η Χίος ανήκει στα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου και βρίσκεται νότια της Λέσβου και _____ της Ικαρίας. Είναι το πέμπτο μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας και συνδυάζει τον σύγχρονο με τον παραδοσιακό τρόπο ζωής.

Καθώς η Χίος είναι διάσημη σε όλον τον κόσμο για την_____, προτείνουμε να επισκεφτείς τα πανέμορφα Μαστιχοχώρια και να _____ τα προϊόντα μαστίχας. Στον Κάμπο της Χίου, επίσης, θα έχεις την ευκαιρία να θαυμάσεις τα ατελείωτα περιβόλια με τα εσπεριδοειδή, αλλά και κάποια από τα ομορφότερα παραδοσιακά σπίτια του νησιού.

Η Χίος έχει πάνω από 90 υπέροχες _____ . Οι περισσότερες από αυτές παραμένουν άγνωστες στο ευρύ κοινό.

Η πλειοψηφία των μόνιμων κατοίκων μένει στην _____ και βασικό λιμάνι του νησιού, την πόλη της Χίου. Οι υπόλοιποι κάτοικοι ζουν στα Μεστά, που είναι το δεύτερο λιμάνι, και στα 64 _____ του νησιού. Αξίζει να εξερευνήσεις τους μεσαιωνικούς οικισμούς, τα Μαστιχοχώρια και την Καμπόχωρα της Χίου.

Η Χίος είναι ένα νησί με πλούσια _____, σπάνια φυσική ομορφιά και πολλά πολιτιστικά και φυσικά _____, που θα σε γοητεύσουν. Κάποια από τα πιο γνωστά αξιοθέατα της Χίου είναι τα εξής: Αρχαιολογικός χώρος Εμπορειού, Νέα Μονή Χίου, Κάστρο της Χίου, Ναός του Απόλλωνα, Μουσείο Μαστίχας Χίου, Αρχαιολογικό Μουσείο Χίου κ.ά.

Στη Χίο θα φας πολύ καλά και θα δοκιμάσεις _____ προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας! Το εύφορο έδαφος και το μεσογειακό _____ του νησιού ευνοούν την παραγωγή πολλών προϊόντων, με πιο γνωστό, φυσικά, τη μαστίχα. Από τη μαστίχα φτιάχνεται λικέρ, ούζο, τσουρέκι, παγωτό, καραμέλες, αρώματα και καλλυντικά. Εκτός, όμως, από τη μαστίχα στο νησί θα δοκιμάσεις και άλλα _____ χιώτικα πιάτα και λιχουδιές όπως: κοπανιστή, μαστέλο, σφουγγάτο κ.ά.

Πηγή: https://www.ferryhopper.com/el/destinations/chios (επιλεγμένα αποσπάσματα, με αλλαγές)

◆ **Κοίτα προσεχτικά!**

- **Δεν έχουμε πάει** εδώ και δύο χρόνια.
- **Είχαμε πάει** πριν πολλά χρόνια.
- **Θα έχουμε γυρίσει** Αθήνα, πριν ανοίξουν τα σχολεία.

Έχεις πάει ποτέ στη Θεσσαλονίκη; **Έχω κλείσει** ήδη εισιτήρια. **Δεν έχω διαβάσει** ακόμα.	**Πήγα** στη Θεσσαλονίκη πέρσι τον Μάιο. **Έκλεισα** εισιτήρια χτες. **Διάβασα** τα μαθήματά μου το απόγευμα.	Κάποτε **είχα πάει** στη Θεσσαλονίκη. **Είχα κλείσει** εισιτήρια, πριν τελειώσουν. **Είχα διαβάσει** αυτό το βιβλίο πριν πολλά χρόνια.	Μέχρι το τέλος του μήνα, **θα έχω πάει** στη Θεσσαλονίκη. **Θα έχω κλείσει** εισιτήρια μέχρι την Πέμπτη. **Θα έχω διαβάσει,** πριν πάω για προπόνηση.
Συνήθως με τις εκφράσεις: ποτέ ποτέ δεν... ήδη κιόλας εδώ και καιρό... μέχρι τώρα ακόμα δεν από το 2019 /από χτες/ από πέρυσι κ.ά.)	*Συνήθως με τις εκφράσεις:* χτες προχτές πέρσι/πέρυσι πρόπερσι το 2018 τον προηγούμενο μήνα την περασμένη εβδομάδα πριν 2 μέρες τον Ιούλιο του 2017 από τότε που κ.ά.	*Συνήθως με τις εκφράσεις:* κάποτε πολύ παλιά μέχρι πέρσι πριν πολλά χρόνια	*Συνήθως με τις εκφράσεις:* μέχρι/ως αύριο/την Πέμπτη/την επόμενη εβδομάδα κ.ά.

(δεν) έχω πάει έχεις πάει έχει πάει έχουμε πάει έχετε πάει έχουν πάει	(δεν) είχα πάει είχες πάει είχε πάει είχαμε πάει είχατε πάει είχαν πάει	(δεν) θα έχω πάει θα έχεις πάει θα έχει πάει θα έχουμε πάει θα έχετε πάει θα έχουν πάει.

◆ **Κυκλώνω τον σωστό τύπο.**

1. Το 2018 _____ στην Ελλάδα και από τότε ζούμε εδώ.

   α. έχουμε έρθει β. ήρθαμε γ. θα έχουμε έρθει

2. _____ πότε στην Τουρκία;

   α. Θα έχεις ταξιδέψει β. Ταξίδεψες γ. Έχεις ταξιδέψει

3. _____ ήδη _____ όταν ήρθε η μαμά μας.

   α. Έχουμε φάει β. Θα έχουμε φάει γ. Είχαμε φάει

4. Χθες τέτοια ώρα _____ στη Μυτιλήνη.

   α. είχαμε φτάσει β. έχουμε φτάσει γ. θα έχουμε φτάσει

5. Από πέρσι δεν την _____ στα μαθήματα.

   α. είχα ξαναδεί β. έχω ξαναδεί γ. ξαναείδα

6. Μέχρι αύριο τα εισιτήρια _____ .

α. τελείωσαν β. θα έχουν τελειώσει γ. είχαν τελειώσει

7. Ακόμα δεν _____ εισιτήρια; Δε θα βρούμε.

α. έχεις βγάλει β. είχες βγάλει γ. θα έχεις βγάλει

8. . _____, πριν το τέλος του επόμενου μήνα.

α. Θα μετακομίζω β. Μετακόμισα γ. Θα έχω μετακομίσει

9. Όταν φτάσαμε στο αεροδρόμιο, εσύ δεν _____ καν από το σπίτι.

α. είχες ξεκινήσει β. θα έχεις ξεκινήσει γ. έχεις ξεκινήσει

10. Έχει τέτοια κίνηση! Μέχρι να πάμε στον σταθμό, ο Νίκος _____ήδη_____.

α. έχει φτάσει β. θα έχει φτάσει γ. είχε φτάσει

◆ **Συμπληρώνω τα κενά με τις παρακάτω λέξεις:**

είχε διαβάσει, έχω μαγειρέψει, θα έχουμε γυρίσει, έχω μαζέψει, θα έχω μαζέψει, έχουμε ταξιδέψει, έχω κάνει, είχε φύγει

1. Πριν μισή ώρα έφυγε το πλοίο και μέχρι το βράδυ _____ Αθήνα .

2. Η Λάνα _____ αυτό το βιβλίο πριν πολλά χρόνια.

3. Μέχρι να φτάσουμε στο λιμάνι, το πλοίο _____ ήδη _____ .

4. Δεν _____ εδώ και 2 χρόνια. Περιμένουμε τα χαρτιά μας.

5. Δεν _____ τίποτα ακόμα και πεινάω πολύ. Μήπως να παραγγείλουμε;

6. Δεν _____ αρκετά λεφτά ακόμα, αλλά μέχρι του χρόνου _____ για το ταξίδι που θέλουμε να κάνουμε.

7. _____ πολλές δουλειές από το πρωί. Είμαι τόσο κουρασμένη που θα μείνω σπίτι.

◆ **Γράφω τι δεν έχω κάνει ακόμη, αλλά θα ήθελα να κάνω όπως στο παράδειγμα.**

- Ακόμα **δεν έχω πάει** στη Θεσσαλονίκη.
- Ακόμα δεν _____ .
- Ακόμα δεν _____ .

◆ **Φτιάχνω δύο ερωτήσεις, ρωτάω τον διπλανό/τη διπλανή μου και γράφω την απάντηση του/της, όπως στο παράδειγμα.**

- **Έχεις πάει ποτέ** στη Μυτιλήνη;
- Ναι, **έχω πάει** μια φορά. /Όχι, **δεν έχω πάει** ποτέ. *[παράδειγμα]*
- _____;
- _____ .

- _____ ;
- _____ .

◆ **Γράφω κάτι που είχα κάνει κάποτε/ πριν πολλά χρόνια, όπως στο παράδειγμα.**

- Κάποτε/ πριν πολλά χρόνια **είχα ταξιδέψει** με τους γονείς μου στην Κρήτη.
- Κάποτε _____ .
- Πριν πολλά χρόνια _____ .

◆ **Γράφω τι θα έχω κάνει μέχρι το τέλος του 2023. Έπειτα, ρωτάω τον διπλανό/τη διπλανή μου.**

- Μέχρι να τελειώσει το 2023, θα έχω _____, _____ _____ και _____ .

◆Ένα δύσκολο ταξίδι

Διαβάζω τις παρακάτω ιστορίες και συμπληρώνω με τις λέξεις/ φράσεις:

έφυγε, έφτασε, φουσκωτή βάρκα, επικίνδυνο ταξίδι, διαδρομές, κάτω από άθλιες συνθήκες, προορισμό, να διασχίσουν

Ο Abed ήταν μόλις 11 ετών όταν άφησε τους γονείς και τα αδέρφια του στο Ιράν και ξεκίνησε το μακρύ και _____του προς την Ευρώπη.

Αρχικά, ο Abed ταξίδευε μαζί με έναν θείο του. Περπατούσαν όταν νύχτωνε και κάποια στιγμή αναγκάστηκαν να τρέξουν για να σώσουν τη ζωή τους από τα πυρά και από τη φυλακή. Όταν κατάφεραν να φτάσουν στην Τουρκία, έζησαν για μήνες _____που τους επέβαλαν διακινητές.

Μετά από τέσσερις απόπειρες κατάφεραν τελικά _____ το Αιγαίο και να φτάσουν από την Τουρκία στην Ελλάδα. «Χρειάστηκε να μπούμε σε μια βάρκα μαζί με άλλα 40 άτομα», θυμάται ο Abed. «Ήταν τόσο τρομακτικό».

Ο Abed έφτασε τελικά στη Λέσβο το 2019 και ο θείος του τον εγκατέλειψε για να φροντίσει τον εαυτό του.

Όταν ο Boye ξεκινούσε το ταξίδι του, δεν φανταζόταν πόσες δυσκολίες είχε να αντιμετωπίσει. Καθώς τον μετέφεραν οι διακινητές μέσα από τα συνηθισμένα μονοπάτια στη Δυτική Αφρική, ο Boye διέσχισε το Τόγκο και το Μπενίν και _____στην έρημο του Βορείου Νίγηρα. Εκεί, τον ανάγκασαν να δουλεύει χωρίς πληρωμή για αρκετούς μήνες στο Agadez και το Dirkou.

Όταν _____ τελικά από τον Νίγηρα προς τη Λιβύη, το φορτηγό τους χάθηκε στον δρόμο μέσα στην έρημο. Χωρίς φαγητό και νερό, είδε πολλούς να πεθαίνουν δίπλα του. Αυτός ήταν τυχερός που τον βοήθησαν κάποιοι περαστικοί και συνέχισε το ταξίδι του προς τη Λιβύη.

Ο Boye πέρασε από τα χέρια διαφόρων ομάδων διακινητών, όπως συμβαίνει πολύ συχνά σε αυτές τις _____. Όσοι δεν μπορούσαν να πληρώσουν τα χρήματα που τους ζητούσαν, περνούσαν φρικτά βασανιστήρια, δούλευαν χωρίς πληρωμή και έπεφταν θύματα σεξουαλικής κακοποίησης.

Από τη Λιβύη, μετά από έναν χρόνο εγκλεισμού και κακοποίησης, ο Boye μπήκε σε ένα φορτηγό πλοίο με _____ την Τουρκία. Κι εκεί όμως, έπεσε ξανά θύμα κακοποίησης και αναγκαστικής εργασίας. Μέχρι που κατάφερε να αποδράσει έπειτα από δύο μήνες. Βρήκε κάποιους ανθρώπους που πήγαιναν προς την Ελλάδα, μπήκε σε μια πρόχειρη _____ και έφτασε στις ακτές της Λέσβου το 2018.

Πηγή: https://www.unhcr.org/gr/24597-lone-refugee-children-greece.html, https://www.unhcr.org/gr/24681-foititis-prosfygas-kinigaei-to-oneiro-tou.html (επιλεγμένα αποσπάσματα, με αλλαγές)

◆ **Εσύ με ποιο μέσο ήρθες στην Ελλάδα (λεωφορείο, πλοίο, αεροπλάνο, βάρκα, πόδια κ.ά.); Σε ποια πόλη έφτασες πρώτα; Σε ποια πόλη μένεις τώρα; Πώς έφτασες σε αυτή; Μιλάμε όλοι/όλες μαζί στην τάξη.**

◆ **Γράφω!**

Ο δάσκαλος/ η δασκάλα μου μου ζήτησε να παρουσιάσω ένα μέρος της Ελλάδας ή της χώρας μου που μου έχει κάνει εντύπωση. Γράφω ένα άρθρο και αναφέρω πού είναι το μέρος που θα παρουσιάσω, πότε και για ποιον λόγο πήγα εκεί. Στη συνέχεια, γράφω τι είδα εκεί και τι μου έκανε εντύπωση. Στο τέλος προτείνω στους συμμαθητές/ στις συμμαθήτριές μου να το επισκεφτούν (150 λέξεις).

Δεν ξεχνάω να βάλω έναν τίτλο!

◆ Γράφω τις πιο σημαντικές λέξεις που έμαθα ή που θα ήθελα να θυμάμαι από αυτήν την ενότητα.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ **01**

Κωνσταντίνος: Η Αθήνα δεν είναι όμορφη πόλη, μην τρελαθούμε. Και εκνευρίζομαι όταν πάμε να την πλασάρουμε σαν κάτι που δεν είναι. Η Αθήνα είναι μια πόλη που αγαπάμε, με μέρη που έχουμε συνδέσει με ωραίες στιγμές και το ιστορικό της κέντρο, μέσα στα σκουπίδια του, τα αφρόντιστα κτίρια και τα συνεχή έργα, μπορεί να εξηγήσει υπέροχα το γιατί. Είναι αυτή η μαγεία της πρωτεύουσας. Ένα στενό στο οποίο δεν μπορείς να περπατήσεις, αλλά μέσα σε αυτό θα βρεις 3 ωραία μέρη για να φας.

Κέλλυ: Τα Κάτω Πατήσια μέχρι την Αχαρνών είναι για εμένα μια από τις πιο αυθεντικές γειτονιές της πόλης. Γνώρισα καλύτερα τη γειτονιά από έναν φίλο, ο οποίος μου έδειξε την πραγματική ομορφιά της περιοχής και των διαφορετικών πολιτισμών που έχει. Από τα αφρικανικά εστιατόρια, όπως το Prestige ή το πεντανόστιμο, homemade Ινδικό ABC Indian, τα πακιστανικά μίνι markets μέχρι και τα αφρικανικά μπαρμπέρικα και κομμωτήρια, μια βόλτα να κάνεις από την Πατησίων μέχρι την Αχαρνών, θα δεις μια διαφορετική Αθήνα. Μια περιοχή με ταυτότητα. Μια γειτονιά που μας υπενθυμίζει ότι την Αθήνα δεν τη φτιάξαμε μόνο οι Έλληνες, αλλά όλοι όσοι κατοικούν σε αυτή την πανέμορφη, περίπλοκη πρωτεύουσα.

Μάρω: Μια αγαπημένη μου περιοχή είναι η Κυψέλη. Πολύχρωμη, πολυπολιτισμική, πυρήνας νέων ιδεών και μικρών, διαφορετικών κοινοτήτων, που όταν ενώνονται δημιουργούν ένα μεγάλο μωσαϊκό που μας θυμίζει ότι δεν θέλουμε κόπιες του εαυτού μας. Στην πραγματικότητα όμως, υπάρχει μια μικρή γειτονιά που έχω πάντα στο μυαλό μου σε ολόκληρη την Αθήνα και αυτή είναι η πλατεία Αμερικής. Η σπασμένη παιδική χαρά που κάποτε έπαιζα και τώρα τη χαίρονται τα παιδιά των μεταναστών, μου θυμίζει πώς υπάρχει ελπίδα.

Χρήστος: Τα τελευταία δύο χρόνια δέθηκα με την περιοχή του Ζωγράφου, μαζί με τα lockdown. Το βασικό που σου προσφέρει ο δήμος, ή αν θες η ευρύτερη περιοχή είναι τα πάρκα. Το πάρκο Γουδή που φιλοξένησε τις περισσότερες εξόδους της καραντίνας, το πάρκο της οδού Παπανδρέου, το άλσος Ιλισίων, το γήπεδο της Πανεπιστημιούπολης και το άλσος ακριβώς από πίσω που ενώνεται με το αισθητικό δάσος Καισαριανής. Περπάτημα, τρέξιμο, πράσινο. Πράσινο που λείπει από τις περισσότερες γειτονιές της Αθήνας. Από την άλλη, η περιοχή του Ζωγράφου είναι αυτόνομη, μαζί με τις γύρω γειτονιές που συνορεύει. Έχει τη δική της αγορά και τα δικά της μαγαζιά για να σε κάνουν ντόπιο.

https://www.oneman.gr/onecity/urban/oi-agapimenes-mas-geitonies-stin-athina/

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ **02**

- Καλώς ήρθατε στο εστιατόριο Lalibela στην Αθήνα, όπου θα απολαύσετε μια γευστική εμπειρία και θα δοκιμάσετε μοναδικές και αγαπημένες γεύσεις της Αιθιοπίας.
  Λειτουργεί όλη την εβδομάδα σε ένα όμορφο και άνετο περιβάλλον στην Κυψέλη. Όλο το χρόνο και κάθε χρόνο, πραγματοποιούνται ποικίλες εκδηλώσεις - όπως η βραδιά μόδας- στις οποίες θα έχετε την ευκαιρία να διασκεδάστε και να απολαύσετε ταυτόχρονα το φαγητό σας.

- Το εστιατόριο της Βαλεντίνας λειτουργεί από το 1989 στην περιοχή της Καλλιθέας. Ρωσικό εστιατόριο, λιτό, χωρίς ιδιαίτερη διακόσμηση αλλά πεντανόστιμο φαγητό. Μην ξεχάσετε να παραγγείλετε τη ρώσικη σαλάτα, τη σούπα μπορς, τα πελμένι και το αρνίσιο ή χοιρινό σουβλάκι. Δεν υπάρχει περίπτωση να φύγετε απογοητευμένοι.

- Στον Βλάση, μπορείς να απολαύσεις φρέσκο ψάρι και θαλασσινά στον πανέμορφο πεζόδρομο της Φωκίωνος, στην Κυψέλη. Λειτουργεί καθημερινά από τις 12:30 το μεσημέρι μέχρι τις 11:30 το βράδυ.

- Στο μικρό γωνιακό μαγαζάκι της πλατείας Βάθη, ο Ιμπραήμ από την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, φτιάχνει τα καλύτερα φαλάφελ της Αθήνας. Εκτός από φαλάφελ, θα δοκιμάσετε και πεντανόστιμες πίτες με μαριναρισμένο κοτόπουλο ή αρνίσιο κεμπάπ ψημένο στα κάρβουνα.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ **03**

Για το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 σας παρουσιάζουμε ένα ειδικά διαμορφωμένο πρόγραμμα με προβολές ταινιών για μαθητές Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου και Α' Λυκείου. Οι προβολές μπορούν να γίνουν σε κινηματογραφικές αίθουσες, σύμφωνα με όλους τους υγειονομικούς κανόνες.
Οι σχολικές προβολές αποτελούνται από επιλεγμένες ταινίες μικρού μήκους πρώτης προβολής και μία συζήτηση με τους μαθητές. Επίσης, χωρίζονται σε 4 ηλικιακές ομάδες 4-6, 7-9, 10-12 και 13-15 ετών.

Τα απορριμματοφόρα

Μία ταινία κινουμένων σχεδίων, από τη Σλοβενία για μαθητές και μαθήτριες 4-6 ετών.
Καθημερινά δημιουργούμε σκουπίδια στο σπίτι, στο σχολείο, στη δουλειά, στη βόλτα. Η ταινία παρακολουθεί το σύντομο ταξίδι των σκουπιδιών στον πλανήτη. Ποιος είναι ο τελικός τους προορισμός;

Η Ντολάπο είναι μια χαρά

Μια αγγλική ταινία με ελληνικούς υπότιτλους, για μαθητές και μαθήτριες 13-15 ετών.

Μια κοπέλα που σύντομα θα φύγει από το πολύ βρετανικό οικοτροφείο της, πιέζεται να κρύψει τα φυσικά της μαλλιά κι αρχίζει να αναρωτιέται πώς τη βλέπει ο κόσμος.

Πηγή: https://www.athicff.com/schools/school-screens/ (επιλεγμένο απόσπασμα, με αλλαγές)

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ **04**

Έμενα στο Πακιστάν με τους γονείς και την αδερφή μου. Ήμουν 12 ετών όταν κάποιο πρωί έγινε σεισμός. Εγώ ήμουν στο γήπεδο, ο πατέρας μου στη δουλειά, η μητέρα και η αδερφή μου στο σπίτι. Το σπίτι έπεσε, αλλά η μητέρα και η αδερφή μου σώθηκαν. Ο πατέρας μου δεν ξέρω τι έγινε. Μείναμε εκεί τρεις βδομάδες και ψάχναμε, αλλά δεν τον βρήκαμε. Μετά φύγαμε και πήγαμε στο σπίτι του παππού μου. Η μητέρα μου με άφησε σε κάποιον φίλο του πατέρα μου και του είπε να με μάθει μια δουλειά. Έμεινα τέσσερις μέρες στο σπίτι του και μετά με έβαλε σε ένα πλοίο. Έμεινα στο πλοίο τέσσερις μέρες, χωρίς φαγητό. Εκεί που φτάσαμε, περπατήσαμε ένα βράδυ μέσα στα δέντρα και φτάσαμε σε ένα σπίτι. Έφαγα και κοιμήθηκα, ήμουν πολύ κουρασμένος. Το πρωί, αυτός που με έφερε μου είπε πως είμαι στην Τουρκία. Μετά έναν άλλος άντρας με πήρε, περπατήσαμε δέκα ώρες και φτάσαμε σε ένα ποτάμι. Εκεί υπήρχε μια βάρκα, κρυμμένη κάτω από τα φύλλα. Περάσαμε το ποτάμι. Ξεκουραστήκαμε, έφαγα λίγο κι αρχίσαμε πάλι να περπατάμε. Φτάσαμε σε μια πόλη... Έμεινα εκεί μέχρι το βράδυ. Μετά με έβαλαν στο πορτ-μπαγκάζ του αυτονικήτου και φτάσαμε εδώ στην Αθήνα. Έμεινα είκοσι μέρες με έναν άντρα από το Ιράκ και μπόρεσα να πάρω τηλέφωνό τη μάνα μου. Τη ρώτησα πού είμαι και μου είπε στην Ελλάδα. Άρχισα να κλαίω και έλεγα πώς θέλω να γυρίσω πίσω. Μα μου είπε να μείνω εδώ και να βρω κάποια δουλειά, γιατί στο Πακιστάν δεν έχει ούτε σπίτι να μείνω. Εγώ συνέχεια τηλεφωνούσα και έκλαιγα, αλλά δεν μπορούσα να κάνω τίποτα. Τελικά, ένας άντρας από το χωριό της μαμάς μου, που ήταν στην Ελλάδα, ήρθε και με πήρε. Έμεινα μαζί του, με βοήθησε να βγάλω άδεια για να μείνω εδώ και να γραφτώ στο σχολείο, εδώ που είμαι τώρα κι έχω πολλούς φίλους.

Δεν ξέρω όμως πού είναι η μητέρα μου, η αδερφή μου και ο πατέρας μου. Μου λείπουν πολύ, αλλά δεν μπορώ να κάνω κάτι. Τηλεφωνώ στη μητέρα μου, αλλά δεν απαντά κανείς.

(από το: Σας μιλώ για μένα. 2ο Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ελληνικού)

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ **05**

Η Ελλάδα έχει πολλές παραλίες και ακρογιάλια, που αποτελούν οικοσυστήματα. Πολλά από αυτά κινδυνεύουν από τη ρύπανση, την υπερβολική αλιεία αλλά και από άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες, που γίνονται χωρίς σεβασμό στο περιβάλλον.

Οι άνθρωποι, στην προσπάθειά μας να προστατέψουμε το περιβάλλον της θάλασσας και των ακτών, είναι ανάγκη να ακολουθούμε κάποιους κανόνες. Ψαρεύουμε με κατάλληλους τρόπους και τόσο ώστε να μη διαταράσσεται η ισορροπία του θαλάσσιου οικοσυστήματος. Με ειδικά φίλτρα καθαρίζουμε τα νερά των αποχετεύσεων (βιολογικός καθαρισμός). Χρησιμοποιούμε στις καλλιέργειες ουσίες που ρυπαίνουν λιγότερο τα ποτάμια και τη θάλασσα. Χρησιμοποιούμε κατάλληλα χρώματα για το βάψιμο των πλοίων και δε ρίχνουμε σκουπίδια στη θάλασσα. Είναι και στο δικό μας χέρι να διατηρήσουμε τις θάλασσες και τις ακτές όμορφες και καθαρές!

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ **06**

Αμάλ: Καλημέρα σας.

Γιατρός: Καλημέρα. Πέρασε. Είσαι η Αμάλ, σωστά;

Αμάλ: Μάλιστα.

Γιατρός: Τι έπαθες;

Αμάλ: Έπαιζα μπάσκετ στο σχολείο και καθώς έτρεχα, γύρισα το αριστερό μου πόδι. Πονάω πολύ και δεν μπορώ να το πατήσω. Και ο αστράγαλος μου είναι φουσκωμένος.

Γιατρός: Ξάπλωσε να σε εξετάσω.

Γιατρός: Ναι, πρέπει να κάνεις μια ακτινογραφία για να δούμε ακριβώς τι είναι.

Αμάλ: Εντάξει γιατρέ.

(Μετά από λίγο)

Αμάλ: Ορίστε η ακτινογραφία.

Γιατρός: Μια κάκωση είναι. Ευτυχώς δεν είναι σπάσιμο. Θα σου δέσω με έναν επίδεσμο καλά το πόδι και για τρεις μέρες μην το πατήσεις καθόλου. Μετά από 3 μέρες, μπορείς να το πατάς μαλακά και να κάνεις κάποιες ασκήσεις που θα σου δείξω. Στο μεταξύ θα ήθελα να βάζεις πάγο. Έλα σε 10 μέρες πάλι να σε δω.

Αμάλ: Μάλιστα. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ **07**

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα

Δημοσιογράφος: Καλώς ήρθατε στην εκπομπή του Ράδιο Κόσμος. Σήμερα θα συζητήσουμε με την κυρία Αναγνωστοπούλου το θέμα της ένταξης των παιδιών από άλλες χώρες στο σχολείο στην Ελλάδα. Καλησπέρα κυρία Αναγνωστοπούλου, σας ευχαριστούμε για την παρουσία σας.

Κυρία Αναγνωστοπούλου: Εγώ σας ευχαριστώ...

Δημοσιογράφος: Λοιπόν, πριν ξεκινήσουμε να μιλάμε για τα πρακτικά ζητήματα των εγγραφών μαθητών από άλλες χώρες στο ελληνικό σχολείο, θα μπορούσατε να δώσετε στους ακροατές και τις ακροάτριές μας μια εικόνα για την εκπαίδευση στην Ελλάδα.

Κυρία Αναγνωστοπούλου: Βεβαίως... Κοιτάξτε... Είναι σημαντικό να ξέρουμε ότι η εκπαίδευση στην Ελλάδα χωρίζεται σε υποχρεωτική για όλα τα παιδιά (από το Νηπιαγωγείο μέχρι και το Γυμνάσιο) και μη υποχρεωτική (όλες οι μορφές εκπαίδευσης μετά το Γυμνάσιο). Από την άλλη μεριά, υπάρχει ο διαχωρισμός σε Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ ανάμεσα στη Δευτεροβάθμια και την Τριτοβάθμια υπάρχουν προγράμματα και οργανισμοί επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπως είναι τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Η Πρωτοβάθμια εκπαίδευση χωρίζεται στο Νηπιαγωγείο, το οποίο διαρκεί δύο χρόνια, και στο Δημοτικό Σχολείο, το οποίο διαρκεί έξι χρόνια για τα παιδιά 6 ως 12 ετών. Η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση αποτελείται από το Γυμνάσιο, ένα υποχρεωτικό σχολείο διάρκειας τριών ετών και το Λύκειο (Γενικό ή Επαγγελματικό). Εκτός από το Λύκειο, όμως τα παιδιά που τελείωσαν το Γυμνάσιο μπορούν να παρακολουθήσουν τις Επαγγελματικές Σχολές Κατάρτισης ή τις Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας.

Δημοσιογράφος: Μάλιστα... Και από εκεί και μετά;

Κυρία Αναγνωστοπούλου: Για να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση οι μαθητές πρέπει να δώσουν εξετάσεις, τις λεγόμενες Πανελλαδικές Εξετάσεις. Βέβαια, όσοι μαθητές ολοκλήρωσαν τις βασικές τους σπουδές σε μια άλλη χώρα, μπορούν να μπουν στο Πανεπιστήμιο με μια διαφορετική διαδικασία, με βάση τη βαθμολογία τους στο σχολείο της χώρας τους. Μπορούμε να μιλήσουμε για αυτό στη συνέχεια. Τώρα... Η Τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχεται από τα Πανεπιστήμια και Πολυτεχνεία (ΑΕΙ). Τα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών διαρκούν συνήθως τέσσερα χρόνια (πέντε στα Πολυτεχνεία και σε κάποιες τεχνικές ή καλλιτεχνικές σχολές, έξι στις Ιατρικές σχολές), ενώ τα μεταπτυχιακά διαρκούν από ένα ως δύο χρόνια, και τα διδακτορικά από τρία ως έξι χρόνια. Το Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο προσφέρει μαθήματα από απόσταση σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο και η επιλογή των φοιτητών γίνεται συνήθως μετά από κλήρωση. Να επισημάνουμε επίσης ότι σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης υπάρχουν ιδιωτικά και δημόσια σχολεία και σχολές, εκτός από την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, όπου οι ιδιωτικές σχολές δεν αναγνωρίζονται ως ισότιμες με τις δημόσιες.

Δημοσιογράφος: Ωραία... Ας κάνουμε εδώ ένα μικρό μουσικό διάλειμμα, και στη συνέχεια θα σας ζητήσουμε να απαντήσετε σε μερικές ερωτήσεις που μας έχουν στείλει οι ακροατές και οι ακροάτριές μας, με τις δικές τους απορίες.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ **08**

Η Χίος ανήκει στα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου και βρίσκεται νότια της Λέσβου και βόρεια της Ικαρίας. Είναι το πέμπτο μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας και συνδυάζει τον σύγχρονο με τον παραδοσιακό τρόπο ζωής.

Καθώς η Χίος είναι διάσημη σε όλον τον κόσμο για την παραγωγή μαστίχας, προτείνουμε να επισκεφτείς τα πανέμορφα Μαστιχοχώρια και να δοκιμάσεις τα προϊόντα μαστίχας. Στον Κάμπο της Χίου, επίσης, θα έχεις την ευκαιρία να θαυμάσεις τα ατελείωτα περιβόλια με τα εσπεριδοειδή, αλλά και κάποια από τα ομορφότερα παραδοσιακά σπίτια του νησιού.

Η Χίος έχει πάνω από 90 υπέροχες παραλίες. Οι περισσότερες από αυτές παραμένουν άγνωστες στο ευρύ κοινό.

Η πλειοψηφία των μόνιμων κατοίκων μένει στην πρωτεύουσα και βασικό λιμάνι του νησιού, την πόλη της Χίου. Οι υπόλοιποι κάτοικοι ζουν στα Μεστά, που είναι το δεύτερο λιμάνι, και στα 64 χωριά του νησιού. Αξίζει να εξερευνήσεις τους μεσαιωνικούς οικισμούς, τα Μαστιχοχώρια και την Καμπόχωρα της Χίου.

Η Χίος είναι ένα νησί με πλούσια ιστορία, σπάνια φυσική ομορφιά και πολλά πολιτιστικά και φυσικά αξιοθέατα, που θα σε γοητεύσουν. Κάποια από τα πιο γνωστά αξιοθέατα της Χίου είναι τα εξής: Αρχαιολογικός χώρος Εμποριού, Νέα Μονή Χίου, Κάστρο της Χίου, Ναός του Απόλλωνα, Μουσείο Μαστίχας Χίου, Αρχαιολογικό Μουσείο Χίου κ.ά.

Στη Χίο θα φας πολύ καλά και θα δοκιμάσεις τοπικά προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας! Το εύφορο έδαφος και το μεσογειακό κλίμα του νησιού ευνοούν την παραγωγή πολλών προϊόντων, με πιο γνωστό, φυσικά, τη μαστίχα. Από τη μαστίχα φτιάχνεται λικέρ, ούζο, τσουρέκι, παγωτό, καραμέλες, αρώματα και καλλυντικά. Εκτός, όμως, από τη μαστίχα στο νησί θα δοκιμάσεις και άλλα παραδοσιακά χιώτικα πιάτα και λιχουδιές όπως: κοπανιστή, μαστέλο, σφουγγάτο κ.ά.

Πηγή: https://www.ferryhopper.com/el/destinations/chios (επιλεγμένα αποσπάσματα με αλλαγές)

